

Z obsahu:**Bůh bude soudit
spravedlivě**

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
30. října 2002
- strana 2 -

Síla obrazů

P. Jörg Müller pracuje
jako kněz
a psychoterapeut...
- strana 4 -

Výzva rodinám

Sestra Lucia vysvětluje
význam fatimských
znamení
- strana 5 -

Barbarství

v Evropské unii
- strana 7 -

**Křesťanští Arméni -
oběti první genocidy ve
XX. století**

- strana 8 -

Obětavá láska obětí zla
Z pohřbu P. Cyrila Vrbíka
29. 10. 2002

- strana 10 -

Umírat v Pánu

Prof. Dr. K. Walner OCS
- pokračování
- strana 12 -

Páté mariánské dogma

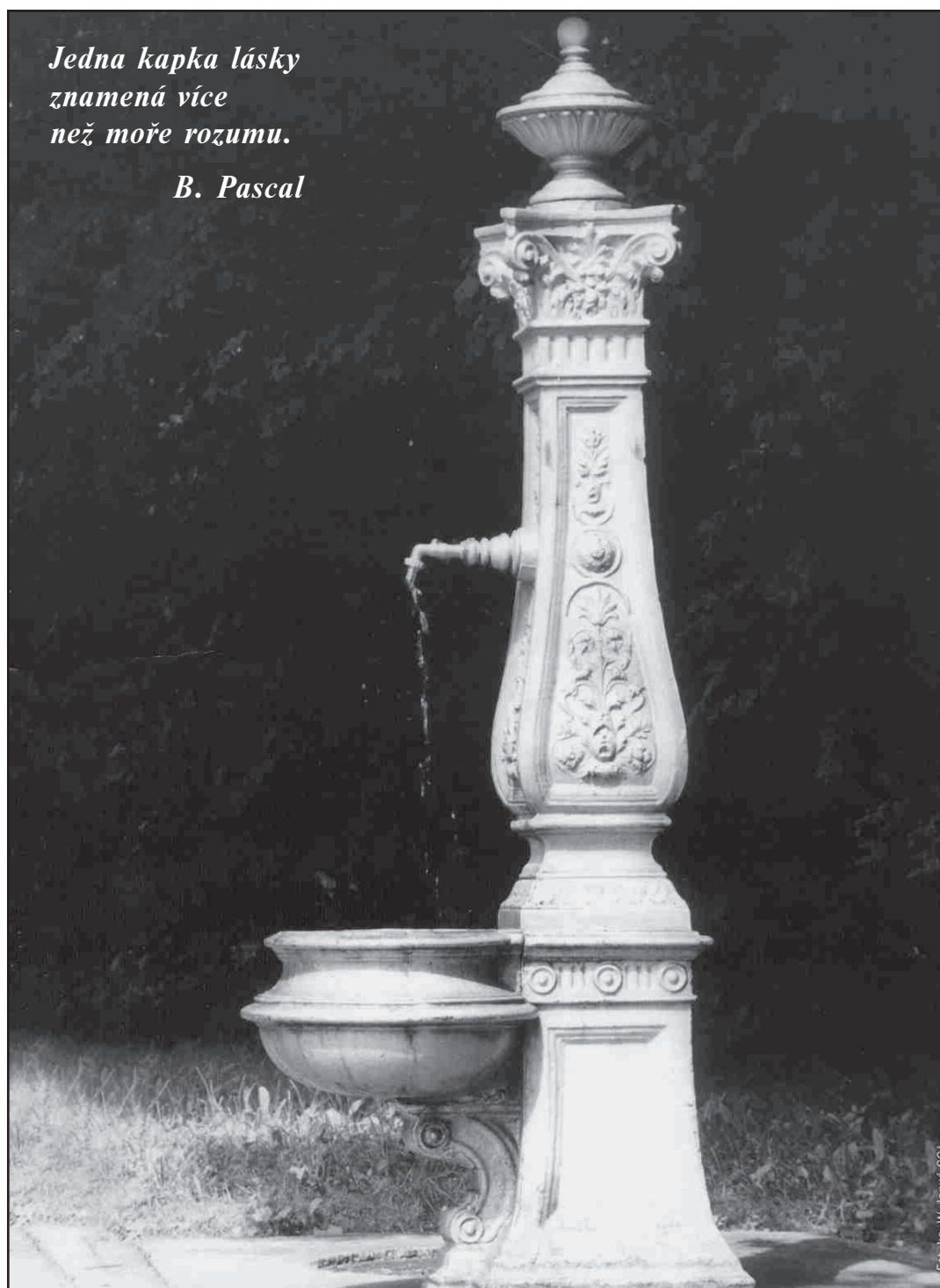
Rozhovor a mariologem
Mons. Arthurem
Calkinsem
- strana 15 -

Skutečná tvář otce Pia (46)

Četba na pokračování
- strana 18 -

*Jedna kapka lásky
znamená více
než moře rozumu.*

B. Pascal

EDITORIAL

Bezohledné násilí, o kterém denně slyšíme, se k nám nečekaně přiblížilo v podobě neuvěřitelně brutální a nesmyslné vraždy staříčského dobrotivého kněze. Tváří v tvář tajemství nepravosti si klademe otázku, odkud se bere v člověku nápad a schopnost provést něco tak nelidsky zvráceného. Jak vysvětlit takové chování? Stačí k tomu odvolat se na lidskou svobodu, nebo je tu ve hře něco, co překračuje samotného člověka?

Když nás udivují heroické skutky světců, jsme si vědomi, že je vykonali svobodně, ale nebyli by je mohli vykonat bez Boží milosti a pomoci. To jejich nejdůležitější svobodné rozhodnutí se netýká samotných hrdinských skutků, ale skutečnosti, že svobodně přijali spolupůsobení Boží milosti, dali se zcela k dispozici jeho vůli a Bůh skrze ně uskutečnil obdivuhodné věci, které jsou požehnaním pro svět a znamením Boží slávy na zemi.

Dábel dělá co může, aby se vyrovnal Bohu, ale protože toho nikdy nemůže dosáhnout, musí se spokojit s tím, že se po Bohu opíčí. Jako se Bůh projevuje obdivuhodně ve skutcích těch, kteří jsou jeho, a ukazuje na nich svou moc a slávu, tak i jeho Protivník si hledá ty, kteří se podvolí, aby pro něho byli nástrojem jeho působení na zemi. Postačí, aby se otevřeli jeho vlivu a jeho působení, a on sám se už postará, aby skrze ně uskutečnil své plány: škodit zemi i lidem. I on chce mít své velké „svědky“, kteří ho „oslaví“ mimořádnými skutky, které nás pak přímo děsí přemírou zla, které jako by přímo překračovalo lidské možnosti. Tam, kde nenarází na odpor, sleduje svůj cíl: uskutečnit v člověku úplnou zvrácenost, dosáhnout toho, že z tvora stvořeného k Božimu obrazu vytvoří, pokud je to možné, úplný protiklad. Ta zvrácenost spočívá v tom, že přirozené lidské sklony a potřeby, které jsou Bohem určeny a zaměřeny k dobrému, naučí „svého“

Pokračování na str. 19

Bůh bude soudit spravedlivě

Mezi biblickými kantiky, které se střídají s žalmy v liturgii chval, setkáváme se dnes s krátkým textem, který byl právě přečten. Je to úryvek z jedné kapitoly proroka Izaiáše, a to triatřicáté, z obsáhlé a obdivuhodné sbírky božských proroctví.

Kantikum se otevírá verši, které předcházejí ony přečtené (srov. v. 10–12) a ohlašují mocný a slavný Boží vstup na jeviště lidských dějin: „*Nyní povstanu, praví Hospodin, nyní se vyvýším, nyní se zvednu!*“ (v. 10) Boží slova se obracejí ke *vzdáleným i blízkým*, tzn. ke všem národům země, i těm nejvzdálenějším, a k Izraeli, národu, který je *blízký* Hospodinu z důvodu smlouvy (srov. v. 13).

Na jiném místě knihy Izaiáš se říká: *Pokoj vzdáleným i blízkým, praví Hospodin. Uzdravím je* (Iz 57,19). Nyní naopak Hospodinova slova jsou drsná, nabývají tónu jako u soudu nad zlem *vzdáleným i blízkým*.

Spravedlivý Boží hněv

A opravdu ihned nato se šíří strach mezi obyvateli Siónu, mezi nimiž se zahníždil hřích a bezbožnost (srov. Iz 33,14). Oni jsou si vědomi, že žijí po boku Hospodina, který sídlí v chrámě a rozhodl se, že půjde s nimi dějiny, a změnil se v „Emanuela“, tj. „Bůh s námi“ (srov. Iz 7,14). Nuže, Hospodin spravedlivý a svatý nemůže tolerovat bezbožnost, korupci a nespravedlnost. Rozběsnil se na ně jako *sřizující oheň a věčný žár* (srov. Iz 33,14). Rozhorlil se proti zlu, aby je zničil.

Již v 10. kapitole Izaiáš napomínal: *Světlo Izraelovo se stane ohněm a jeho svatyně plamenem, ten ji stráví a požře* (v. 17). I Žalmista zpíval: *Jako vosk, který se na ohni taví, tak z Božích očí zmizí hříšníci* (Ž 67,3). Chtělo by se říct, že v rámci starozákonní ekonomie Bůh nemůže být lhostejný tváří v tvář dobru a zlu, ale ukazuje rozhořčenost a hněv při styku s hanebností.

Cesta spravedlivého

Naše kantikum se nevyčerpává touto scénou zastíněnou soudem. Naopak, vyhrazuje širší a významnou část svatosti přijímané a prožívané jako znamení uskutečněného obrácení a smíření s Bohem. Podle některých žalmů, jako je 14. a 23., které vrhají světlo na podmínky, které Pán požaduje, aby bylo možno žít ve slavném společenství s Ním v liturgii chrámu, Izaiáš vypočítává mravní povinnosti pravého věřícího, věrného a spravedlivého (srov. Iz 33,15), který může přebývat v blízkosti Božího ohně, který je pro něho pramenem dobrodiní, aniž by utrpěl škodu.

První povinnost znamená *kráčet ve spravedlnosti*, tzn. pokládat Boží zákon za lampu, která osvětluje cestu života. Druhá spočívá ve věrné a upřímné řeči, znamení korektních a autentických sociálních vztahů. Jako třetí podmínku stanoví Izaiáš „odmítat zisk jako plod útlaku“ a bojuje tak proti utlačování chudých a proti nespravedlivému bohatství. Věřící se pak zavazuje odsuzovat politikou a soudní korupci a „zatřepat rukou, že nepřijímá úplatky“, sugestivní obraz, znamenající odmítání darů, které mají vyvolat odklon od uplatnění zákonů a spravedlnosti.

Pátá povinnost je vyjádřena významným gestem „zacpat si uši“, když ti někdo dělá krvechytivé návrhy, aby byly spáchány akty násilí. Šestá a poslední povinnost je vyjádřena jako obraz, který nás zpočátku mate, protože neodpovídá našemu způsobu vyjadřování. Když říkáme „zavřít oči“, chceme tím říct – „předstírat, že nevidíme, abychom nemuseli zasáhnout.“ Prorok naopak říká, že čestný člověk „zavírá oči, aby neviděl zlo,“ což znamená naprosté odmítnutí jakéhokoliv styku se zlem.

Komentáře Otců

Svatý Jeroným ve svém komentáři k Izaiášovi rozvíjí takto svůj pohled, který si všímá úryvku jako celku: „Každá nepravost, útlak a nespravedlnost je rozhodnutím o krvi: a i když nezabijí mečem, nicméně zabijí v úmyslu. »A zavírá oči, aby neviděl zlo«: šťastné svědomí, které nenaslouchá zlu a nerozmýšlí o zlu! Kdo je takový, bude »přebývat na výsosti«, tzn. v nebeském království nebo v nejvyšší jeskyni nejpevnější Skály, v Ježíši Kristu.“ (In Isaiam prophetam, 10, 33: Pl 24, 367.)

Jeroným nás tak přivádí k správnému pochopení onoho „zavřít oči“, které prorok vyvolal: jedná se o výzvu, abychom absolutně odmítali každé spojení se zlem. Jak lze snadno poznat, jsou tu volány k soudu hlavní smysly těla: neboť ruce, nohy, oči, uši, jazyk jsou zapojeny do lidského morálního jednání.

Tak tedy kdo se rozhodne, že bude dodržovat toto čestné a spravedlivé chování, může vstoupit do Hospodinova chrámu, kde přijme jistotu onoho vnějšího i vnitřního blahobytu, který Bůh dává těm, kdo jsou ve spojení s ním. Prorok používá dvou obrazů k popisu tohoto radostného výsledku (srov. v. 16): bezpečí v nedobytných pevnostech a hojnost chleba a vody, symbolu úspěšného a šťastného života.

Tradice spontánně interpretovala znamení vody jako křest (srov. např. Barnabášův list 11,5), zatímco chléb se pro křesťany proměnil ve znamení Eucharistie. A je tomu tak, když např. čteme komentář mučedníka sv. Justina, který vidí v Izaiášových slovech proroctví eucharistického „chleba“, „památky“ Kristovy vykupitelské smrti (srov. Dialogo con Trifone, Paoline 1988, s. 242).

Bollettino Vaticano
30. 10. 2002

Mezititulky redakce Světla

Podnikání lásky

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešní neděle

*Nad málem jsi byl věrný,
vejdí v radost svého Pána*

V dnešním setkání ti tvůj Pán z jiného pohledu a jinými obrazy znovu předkládá stejnou pravdu jako dříve. Ukazuje ti, jak máš chápat základní smysl svého života na této zemi. Pokud tento smysl naplníš, přijme tě Pán *do své radosti*, v opačném případě zůstaneš navěky *venku v temnotě*, jejíž nepředstavitelnou hrůznost Pán charakterizuje opakovaně stručnými, ale výstižnými slovy: bude tam *pláč a skřípání zubů*.

Možná, že taková slova neslyšíš rád, ale Ježíš o tom mluví, protože mu nesmírně záleží na tom, aby mohl přijmout mezi své nejen tebe, ale i mnoho jiných, kterým k tomu můžeš dopomáhat i ty. Vybral tě mezi své služebníky, abys mu byl nápomocen. Chce ti k tomu propůjčit potřebné možnosti a dary. Všechno záleží jen na tom, jak jich využiješ. Pouč se z jeho podobenství.

Třem služebníkům byly propůjčeny hřivny, a to v různé míře. Tato různá míra přidělených hřiven není určena k tomu, aby se někdo vyvyšoval nad ty, kteří mají méně, anebo záviděl těm, kterým bylo svěřeno více. Úkol je pro všechny stejný. Ať už máš hřiven pět nebo jen jednu, Pán ti je svěřil proto, abys z nich vytěžil co nejvíce.

Pravdou ale je, že od toho, komu bylo svěřeno více, bude se plným právem i více požadovat.

S výnosem ze svěřených hřiven se totiž počítá. Motívem k této od tebe očekávané podnikavosti nemá být pro tebe touha po vlastním obohacení. Nebeské podnikání má jiné zřetele. Ani hřivny ani jejich výnos nejsou tvé, nýbrž Pána. Někde kolem tebe anebo možná i daleko od tebe, v přítomné době nebo vzdálené budoucnosti je tvůj bližní, který čeká na to, co mu opatříš svou pílí a vynalézavostí při správě svěřených darů. Nebeský Otec si vybral právě tebe, aby ses stal jeho dobrodincem, a nabízí ti možnost podobat se tak svému Stvořiteli, který nám dává dříve, než jsme mohli prosit.

Kdybys hřivny zakopal a nechal ležet bez užitku, zklamal bys Boží důvěru, nesplnil bys Pánovo očekávání ani neuspokojil potřeby těch, kteří ovoce tvé pile potřebují a čekají na ně podle Otcova věčného plánu. Nesmíš se proto divit, že Pán sleduje důsledně, aby nic nepřišlo nazmar. Ti, kteří svou pohodlností, netečností a sobectvím kladou překážky rozmnožování Božích darů, musí počítat s tím, že budou voláni, aby skládali účty ze svého správcovství. S množstvím darů roste i míra odpovědnosti, neboť čím více někdo nechává ležet ladem, tím víc ochuzuje své bratry.

Z příkladu *špatného služebníka* si vezmi poučení, že **nepostačí nedělat nic zlého**. To, co se od tebe především očekává, je podobat se Pánu, který **koná jen dobré**, a k tomu jsi povolán i ty. **Buď tedy dokonalý, jako je dokonalý tvůj Otec.**⁽¹⁾

Otevírá se ti cesta, jak prokazovat služby dobroty a lásky, i když neoplýváš hmotnými statky: máš přece na to hřivny, které ti Pán svěřil. Snažíš se je všechny poznat a využívat je s pílí a přičinlivostí? Rozmnožuješ je k radosti svých bližních a k slávě nebeského Otce?

Tou nejcennější hřivnou, kterou ti Bůh svěřil, je **hřivna času**. Prochází ustavičně tvými rukama i tvým srdcem a vychází buďto využitá a zhodnocená, nebo je nenávratně promarněná, či dokonce zneužitá k zlému. Tvůj závistivý nepřítel ví velmi dobře, jakou nesmírnou cenu má pro tebe každá minuta, a kdykoliv tě o ně oloupí prohnány a lákavými nabídkami, okrade tě o možnost vrátit je Pánu a prospět tvým bratřím. Nejsou tyto hřivny, utracené v podiváně, která nejen že nepovznáš, ale dokonce otupuje a tajně svádí, na tom ještě hůře, než kdyby byly jen zakopané?

Hřivnami od Pána je i tvůj intelekt, který máš vytrvale vzdělávat a rozvíjet, vůle, kterou máš soustavně cvičit a posilovat vytrvalou kázní, zdraví, které máš chránit. Budeš jednou skládat účty i z toho, jak jsi posiloval, rozvíjel a k dobremu využíval své dovednosti, svou vytrvalost, zručnost, pohotovost.

Může se stát, že se ti od Pána dostane i dalších velmi cenných hřiven, hřiven **bolesti a utrpení**. Učíš se s nimi hospodařit, aby byly dobře zúročeny?

Chceš-li se vyhnout nepřijemnému překvapení, nečekej až na konečné zúčtování a pros časť Ježíše, aby s tebou provedl mezibilanci, abys včas vnesl do svého duchovního podnikání nový řád, novou odpovědnost, tvůrčí vynalézavost a důsledně využíval propůjčený čas k rozvíjení všech svěřených hřiven. Protože *tomu, kdo má, tomu bude přidáno. Kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má*. Vynasnaž se, aby o výnosu tvých hřiven mohli vypovídat a svědčit ti, kteří jejich užitek skutečně pocítili. Necháš-li všechny Boží dary zahrabány jen v sobě a pro sebe, můžeš být připočten k *služebníkům špatným a líným*. Den zúčtování *přijde jako zloděj v noci*. *Nesmíš se tedy oddávat spánku jako ostatní. Jsi přece syn světla!*

„Pane, dej, ať služba Tobě je mou stálou radostí, neboť v tom je mé trvalé a úplné štěstí!“⁽²⁾

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ Mt 5,48;

⁽²⁾ srov. vstupní modlitba

Liturgická čtení

1. čtení - Př 31,10-13.19-20.30-31
Řádnou ženu, kdo ji najde? Větší cenu má než perly. Srdce jejího manžela na ni spoléhá, o zisk nemá nouzi. Přináší mu jen prospěch, nikdy škodu, po všechny dny svého života. Shání vlnu a len, pracuje radostnou rukou. Svými rukama sahá po kuželi, její prsty se chápou vřetena. Svou dlaň otvírá ubožákovi, své rámě nabízí chudákovi.

Půvab zklame, krása prchne, zato žena, která ctí Hospodina, zaslouží si chválu. Dejte jí z výtěžku jejich rukou, neboť u bran ji chválí její díla.

2. čtení - 1 Sol 5,1-6

Co se týká času a chvíle (příchodu Páně), není třeba, bratři, abychom vám o tom psali. Víte totiž sami velmi dobře, že onen den Páně přijde jako zloděj v noci. Až budou lidé říkat: „Je pokoj a bezpečí,“ tu na ně znenadání přitrhne záhuba jako porodní bolesti na těhotnou ženu. Nebudou moci jim uniknout. Ale vy, bratři, nejste ve tmě, že by vás ten den překvapil jako zloděj. Vy všichni jste přece synové světla a dne, noc ani tma nemá nad vámi právo! Nesmíme se tedy oddávat spánku jako ostatní, ale naopak: zůstaňme bděli a strážliví.

Evangelium - Mt 25,14-30

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Jeden člověk se chystal na cesty: zavolał si služebníky a svěřil jim svůj majetek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a třetímu jednu, každému podle jeho schopnosti, a odcestoval.

Ten, který dostal pět hřiven, hned šel, podnikavě jich využil a vyzískal pět dalších. Stejně i ten, který dostal dvě, vyzískal dvě další. Ale ten, který dostal jednu, šel, vykopal v zemi jámu a peníze svého pána ukryl.

Po delší době se pán těch služebníků vrátil a dal se s nimi do účtování. Přistoupil ten, který dostal pět hřiven, přinesl s sebou pět dalších a řekl: „Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle - dalších pět jsem vydělal.“

Pán mu řekl: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“

Pokračování na str. 16

Síla obrazů

P. Jörg Müller pracuje jako kněz a psychoterapeut. Po soukromé cestě do Međugorje vstoupil do Společnosti laického apoštolátu (palottini) a pracuje od té doby ve Freisingu v Domě Vincence Palottiho jako psychoterapeut. Na kněze byl vysvěcen v roce 1994.

Ve svých publikacích rozvíjí křesťanskou psychologii s cílem změnit u lidí obraz Boha jako hrozícího vládce. Jde mu o smíření a uzdravení na těle i na duši.

„Vidím to stále před sebou. A pak křičím. Je tomu již deset let a já mám dojem, jako by to bylo včera.“ Celá roztřesená, líčí mi paní M. své hrůzostrašné sny, otrěsné obrazy z autonehody, kterou přežila jen ona a její dcera.

„Našli jsme v domě pachatele video s násilnickými činy, které později sám proměnil ve skutek. Vycházíme z toho, že toto video mu dalo podrobný návod k jeho jednání.“ Tak to uvedl policista o erfurtském šílenci, který střílel ve škole.

„Když se chci uvolnit, představím si jarní louku. Nebo jdu v myšlenkách na osamělou pláž a naslouchám hukotu moře. Takové obrazy mi pomáhají, abych získal odstup od stresu všedního dne.“

„Když dnes vidím nad sebou letadlo, musím si nedobrovolně vzpomenout na událost z 11. září. Stále vidím, jak letadlo vráží do Světového obchodního centra.“

Jak hluboce působí televizní obrazy?

Televizní tvůrci stále tvrdí, že filmy o násilí nedělají člo-

věka agresivním. Omyl. Dělají. Jen se zeptejte na rizika a vedlejší účinky svých psychologů a duchovních vůdců. Postižení jsou ti, kteří vykazují příprave-

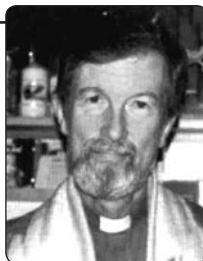
Obrazy podněcují. Probouzejí pocity, ovlivňují myšlenky a nutkají silou pudů k provedení.

nost k agresii a potřebují jen nějakou rozbušku. Postižený je také celý zástup lidí nejistých, labilních, kteří se hojným konzumem násilnických filmů učí, že rána pěstí představuje řešení problému.

Obrazy podněcují. Probouzejí pocity, ovlivňují myšlenky a nutkají silou pudů k provedení. To lze stejnou měrou aplikovat i na porno. Člověk by musel být obzvláště otrlý, aby trvale neutrpěl žádnou škodu. Je třeba i zde podobně zdůraz-

Potřebují „vyrvat“ svou vnitřní agresi. Devět členů skupiny Slipknot (= utáhnout smyčku).

ňovat to, co platí o cigaretách: **Film s násilím a porno poškozují duchovní a duševní zdraví!** Televize smazává hranice mezi dětstvím a dospělostí, mezi zdáním a skutečností. Zamotaná záplava katastrof zaplavuje již malé děti. Při hledání vzorů naráží dítě na zločince a gangstery. Přemíru dráždění není malý divák schopen zpracovat. Padá práh studu. Výsledek: záliba v úzkosti, zafixování konfliktu, vzrůst podrážděnosti a nakonec nuda, ztráta psychické seberegulace a sebeovládání.

Jelikož se obrazy a podněty střídají příliš rychle, chybí možnost je zpracovat. V člo- věku se usadí návyk na rychlé změny a nová napětí a to vyvolává neklid a nervozitu, jakmile nastane dlouhá chvíle. Projevu- je se dále na společenské i psychické úrovni jako neschopnost ovládat se, jako potřeba hledat rychlé uspokojení pudů, strídat partnerství, nevstupovat do ničeho, co zavazuje.

Pomoc k uzdravujícímu sebenalezení

Viktor Frankl vypravuje tento zážitek z koncentračního tábora: „Moje postavení vypadalo beznadějně. Tu jsem si představil, že stojím u řečnického pul- tu ve velkém světlém přednáškovém sále a mám přednášku

k zasvěcenému publiku o psychoterapii a koncentračním tábore, přičemž jim vypravuji, co jsem právě prožil. Tímto trikem se mi podařilo postavit se nějak nad přítomnost.“

Frankl udělal to, čemu říkáme vizualizace nebo imagi- nace. Použil sílu představova- ných, vnitřních obrazů. To se dělá také v kathartymním ob- razném životě nebo v někte- rých meditacích. Podstatné je zde využití pozitivních plastic- kých představ. Je známo, že mnoho lidí si produkuje nevě- domky negativní obrazy a myš- lenky, a tak sabotují svoji život- ní kvalitu. „Vidím se stále jako ten, kdo selhal,“ říká jeden mla- dý muž, který ke mně přišel kvů- li depresím. „Mám strach z vás; když vás vidím, stojí proti mně můj otec, který mě léta tyraní-

Televize smazává hranice mezi dětstvím a dospělostí, mezi zdáním a skutečností.

zoval,“ řekla mi jedna paní, kte- rá trpěla úzkostí z autority. Je- žíš jednou řekl: „Staň se ti, jak jsi uvěřila.“ To je výzva k po- zitivnímu sebezpřijímajícímu myš-

Setkání mladých se Svatým otcem, Toronto 2002.

lení. Využití naší konstruktivní síly představivosti má uzdravující účinek. Proto se musíme učít probouzet tento svůj vlastní potenciál. To se může stát jen skrze zkušenost lásky, přichylnosti a poznáváním krásy stvoření. Proto mají být děti vedeny co nejdříve ke tvořivým a společensky kladným aktivitám. Pro ně se musí stát společné putování po horách, tvořivost a pomoc bližním významnější činností než celé hodiny trávající dusný televizní konzum.

Moje vlastní zkušenost

Když mi bylo sedm let, chtěl jsem se stát knězem. Od 14 let jsem navíc chtěl být psychotera-

peutem. Začal jsem si nevědomky představovat, jak budu vykonávat a spojovat tyto dvě činnosti. V každodenním snění jsem si představoval, jak sloužím mši svatou. Viděl jsem také štít své ordinace, který visí na zdi domu. Nakonec se mi o tom zdálo i v noci. Ve všech krizových obdobích jsem neváhal a v modlitbě jsem Bohu předkládal tato svá tak živoucí přání. Přitom mnoho věcí mluvilo přímo proti: třikrát jsem ve škole propadl, biskupové mi odmítali kněžské svěcení, protože měli strach vysvětit psychologa, byly tu i byrokratické překážky.

V našem uzdravujícím stacionárním společenství ve Freisin-

gu v „Palottinu“ učíme své hosty, aby silu vnitřního kladného obrazu přetvářeli do tvořivého jednání. Vyřezávají ze dřeva, otesávají kámen, malují své pocity. My terapeutové žasneme vždy znovu nad tím, jak se tímto způsobem mohou měnit negativní obrazy o sobě a falešné představy o Bohu a jak pak dochází k osvobození a uzdravení. Jistě, tento úspěch by nebyl možný bez společné modlitby a síly, s jakou každého přijímá v lásce celá skupina.

Ježíš hovořil v obrazech

Kdo chce opravdu zapůsobit, používá obrazné řeči. To pak má trvalý účinek. To vědí

tvůrci filmů, odborníci na reklamu, pedagogové. „Mluvil jsem k vám v podobenstvích,“ uzavřel Ježíš svou řeč na rozloučenou (Jan 16,25). Protože se obrazy uchovávají v pravé polovině mozku, tedy tam, kde sídlí i intuice, instinkt a emoce, musíme s nimi zacházet odpovědně. I naše levá mozková hemisféra se podílí na významu obrazu. Dbejme na to, aby síla naší představivosti byla sycena v pozitivním směru kladnými obrazy, protože tak mobilizujeme kladné energie své duše, aby ony panovaly nad naším duševním stavem.

Z *Lebe 59/2002*
přeložil -lš-

Výzva rodinám

Fatimská vizionářka sestra Lucie ve svém souhrnu fatimských poselství uvádí 22 výzev, které Matka Boží adresuje z Fatimy světu. Celkem 16 z nich je určeno rodinám.

Lid ve Fatimě hleděl v úžasu na sluneční kotouč, ozářený Boží přítomností, zatímco tři děti kromě slunce viděly různá zjevení, která jsou pro nás významná.

Já (sestra Lucie) zde vysvětluji, co moje pokorná nevědomost může o těchto zjeveních říci. Chtěla bych ve vši prostotě ukázat, co nám těmito třemi znamenáními Bůh chtěl říct.

Především to bylo **zjevení Svaté Rodiny**: naše milá Paní s Dítětem v náručí a svatý Josef žehnali lidu.

V naší době je rodina v té podobě, jak ji Bůh stvořil, špatně chápána a je napadána bludnými naukami, které jsou v protikladu k tomu, co Stvořitel chtěl a co ustanovil.

Nechtěl Bůh obrátit naši pozornost k rodině, tak jak je samým Bohem ve světě založena?

Bůh předal rodině svaté poslání k tvůrčí spolupráci na svém stvořitelském díle. Toto rozhodnutí Stvořitele – učinit své ubohé tvory spolupracovníky na svém stvořitelském díle, je velké zjevení otcovské Boží lásky. Jak jim dal podíl na své stvořitel-ské moci? Chtěl si posloužit svý-

mi dětmi při rozmnožování života, který vykvete na zemi a je určen pro nebe.

Tak chtěl božský Stvořitel svěřit rodině svaté poslání. Ze dvou se stává jeden v jednotě, která nepřipouští již žádné rozdělení. Bůh chtěl, aby se z této jednoty plodily děti, podobně jako rostliny plodí květy a plody.

Bůh ustanovil rodinu jako nerozlučný svazek. Když je jed-

nou uzavřeno svátostné manželství, je svazek mezi dvěma lidmi konečný a nelze ho rozloučit. **Manželství je nerozlučné, dokud oba manželé žijí. Tak to stanovil Bůh.**

Čteme v knize Geneze: *Bůh stvořil člověka ke svému obrazu; jako svůj obraz je stvořil. Stvořil ho jako muže a ženu (Gen 1,27). Byli dva, nyní tvoří jedno: Proto opustí muž otce i matku a přidrží se ženy a ti dva budou jedním tělem (Gen 2,24).* To je Boží zákon, který potvrdil Ježíš a obnovil ho proti lidským pokusům své doby, které šly opačným směrem. Řekl: „*Nečetli jste, že na počátku stvořil Bůh muže a ženu a řekl: »Proto opustí muž*

otce a matku a přidrží se ženy a ti dva budou jedním tělem?« Nejsou už tedy dva, ale jeden. Co Bůh spojil, člověk nesmí rozloučit. (Mt 19,4–6)

Toto je manželské přikázání: Ti dva, kteří se s Božím požehnaním spojili, tvoří jednotu, a tato jednotu nesmí nikdo rozloučit. Co Bůh spojil, to nesmí člověk rozloučit. Svazek lásky, která je vzájemným darem, je současně ideálem spolupráce s Božím konáním při stvořitelském díle, se kterým tvoří jedno. To vede k oběti a k odevzdání, které vyžaduje vzájemné pochopení, omluvu a odpuštění. Tak se upevňuje domov a tak manželé oslavují Boha.

Domov musí být jako zahrada, ve které se otevírají nová poupata. Rodiče plodí děti s čistým a důvěřivým pohledem na život, s úsměvem radostného a čistého mládí. Jen tak má Bůh zalíbení ve svém stvořitel-ském díle. Žehná mu a jeho otcovský pohled spočívá na něm. Pokud člověk jedná jinak, je to odklon od cíle Božího díla. Boží plány jsou zneuctěny. Poslání, které Bůh lidem svěřil, se pak nenaplnuje a selhává.

Proto Bůh obrací ve fatimském poselství náš pohled k Svaté Rodině Nazaretské, ve které

se narodil, vyrůstal a chtěl ji posvětit. Dal nám vzor, který máme následovat na naší pouti ze země k nebi.

Evangelista Lukáš vypravuje, že Ježíš, když již dospíval, šel do jeruzalémského chrámu, kde se ztratil a byl nalezen po třech dnech. A dodává: *Vrátil se s nimi do Nazareta a poslouchal je. Jeho Matka uchovávala všechno, co se stalo, ve svém srdci. A Ježíš prospíval modrostí a věkem a oblibou u Boha i u lidí* (Lk 2,51-52).

Úkol svěřený Bohem plní ti rodiče, kteří své děti od malicka vedou k poznání Boha a jeho přikázání, předávají jim je, drží před očima a proměňují ve skutek. Je to zákon, který Bůh předepsal svému lidu: *Tato slova, ke kterým tě dnes zavazují, musí být vepsána ve tvém srdci. Musíš je opakovat svým dětem. Musíš o nich mluvit, když jsi doma, když jsi na cestě, když spíš i když vstáváš* (Dt 6,6-7). Rodiče, kteří na tato slova nedbají, jsou odpovědní za nevědomost svých dětí a za jejich chování, které z toho vyplývá. Často v tom spočívá příčina jejich neuspořádaného života. Jsou v nebezpečí a zatěžují poslední roky života svých rodičů.

To, co rodiče řekli, platí a musí být předáno také příslušným vychovatelům. To, co děti mají nejvíce vepsáno do svých srdcí, je to, co přijali v náručí otce a na klíně své matky. Neexistuje nic, co by mohlo rodiče zbavit této odpovědnosti: Bůh jim svěřil děti a jemu budou za ně skládat účty.

Rodiče jsou pověřeni, aby vedli první kroky dětí k Božímu oltáři, pozvedali jejich ruce, učili děti modlitbě a pomáhali jim, aby potkávali Boha na své cestě a šli za jeho hlasem. To je jejich poslání a jejich největší a nejdůležitější odpovědnost, kterou jim Bůh svěřil. Musí svůj úkol plnit tak, aby se u dětí uchovala vzpomínka na rodiče po celý život a aby děti vždy vzpomínaly na Boha a jeho přikázání.

To doporučuje svatý apoštol Pavel: *Děti, poslouchajte své rodiče, jak se to sluší u křesťanů, protože tak to má být. „Cti otce svého i matku,“ to je první přikázání, které slibuje odměnu: abys dlouhou žil na zemi. A vy, otcové, neдрážděte děti k hněvu, ale vychovávejte je v kázni a napomínejte z pověření Pána* (Ef 6,1-4).

V Druhém listu sv. Jana, který je jistě určen nějakému církevnímu společenství, které vidí zosobněno v obraze matky, píše *od Boha vyvolené paní a jejím dětem.* Mezi starostmi apoštola nacházíme chválu, kterou bychom přáli všem otcům a matkám: *Měl jsem radost, když jsem našel mezi tvými dětmi takové, které žijí v pravdě, jak nám to Otec nařídil. A nyní tě, paní, prosím, a to píšu ne jako nové přikázání, ale jako to, které jsme měli od počátku - milujme se navzájem!* (2 Jan 4-5)

V rodinách, které se skládají z rodičů a dětí, jsou úkoly, které musí plnit rodiče vůči dětem

a naopak děti vůči rodičům. Kniha Sirachovcova uzavírá výčet povinností dětí výzvou k jejich mírnosti a pokoře: *Synu, při všem svém konání zůstaň skromný, a budeš milován jako ten, kdo rozděluje dary. Čím jsi větší, tím buď skromnější, a najdeš milost u Boha. Neboť veliká je Boží moc a pokorní ho velebí* (Sir 3,17-20). Svatý apoštol Petr zdůrazňuje totéž: *Vy mladší buďte poddáni starším. Všichni si osvojte pokoru jeden k druhému, neboť „Bůh se pyšným protíví, ale pokorným dává svou milost.“ Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v čas navštívení, a slozte všechnu starost na něho, vždyť on pečuje o vás. Buďte strážliví a bděte* (1 Petr 5,5-8).

Tato slova platí pro nás všechny, zvláště pro mladší, kterým ještě chybí životní zkušenost. Proto jim apoštol doporučuje, aby byli poddajní, pozorní a bdělí, aby ani klamem života a nezřízenými žádostmi přirozenosti ani ďábelskými

klamy nebyli v životě podvedeni. Proto svatý Petr pokračuje: *Váš protivník ďábel obchází jako řvoucí lev a hledá, koho by pohltit. Postavte se proti němu silně ve víře* (1 Petr 5,8-9).

Ano, v síle víry, v naději a v lásce musíme všichni bojovat o vítězství nad zlem, abychom dosáhli pokoje, abychom dosáhli radosti a získali přibýtek v domě Otce, našeho Boha. My všichni spolu tvoříme jeho rodinu.

Děti nikdy nesmí zapomenout, že dluží rodičům úctu, vděčnost a pomoc, a nesmí je zanedbávat. Rodiče jsou pro děti Boží obraz. Mají pamatovat, jak se obětovali, aby je přivedli na svět, vychovali a postavili na životní dráhu. Ale i děti se obětují, aby darovaly svým rodičům blaho, spokojenost a klid. Když rodiče potřebují pomoc, podporují je a pomáhají jim. Všechno se má dít ze skutečné lásky s pohledem upřeným na Boha. *Co koliv konáte, konejte ze srdce rádi jako pro Pána, a ne pro lidi, a dostanete za odměnu dědictví. Služte Kristu Pánu* (Kol 3,23). Radujeme se z jeho přátelství, jak nám řekl: *Vy jste moji přátelé, když konáte to, co vám ukládám* (Jan 15,14). Nedal nám takové přikázání? *To je moje přikázání: milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás* (Jan 15,12).

Tak se rodina posvěcuje, roste a prospívá v jednotě, věrnosti a vzájemném porozumění, v odpuštění, které přináší pokoj, radost a lásku. Ave Maria!

Podle -sks- 35/2002

Barbarství v Evropské unii

„Kdo nepamatuje na dějiny, je odsouzen, aby je znovu prožil“

George Santayana (nápis na KT Osvětím)

Rezoluce Evropského parlamentu, která vyzývá členské a kandidátské státy, aby legalizovaly potraty, vyvolala odpor všech lidí dobré vůle. Tuto hanebnou rezoluci přijal parlament většinou 280 hlasů (proti bylo 240, 28 se zdrželo hlasování). Naštěstí nemá právní účinnost, nicméně je svědectvím, jak velký je počet těch, kteří se stavějí za civilizaci smrti.

První, kdo v Evropě legalizovali potraty, byli masoví vražedníci Lenin a Hitler.

Interrupce, vypuzení plodu, přerušování těhotenství, to jsou lékařské „výrazy“, označující zárok, který nenarozeného člověka zbavuje života.

První zemí v Evropě, která legalizovala zabijení nenarozených dětí, byl SSSR. Vladimír Iljič Lenin po vítězství bolševické revoluce již v roce 1920 povolil zabijení nenarozených. V té době byl v celé Evropě lidský život chráněn zákonem od svého počátku v mateřském lůně.

Druhým vůdcem v Evropě, který zavedl potraty ve své zemi, byl Adolf Hitler. Protože směřoval k vytvoření „čisté, biologicky silné rasy pánů“, zavedl v roce 1933 legální zabijení nenarozených dětí, které měly nebo mohly mít nějakou vrozenou vadu. Je třeba dodat, že němečtí zákonodárci přísnými sankcemi hájili život zdravých německých dětí, aby tak přispěli k demografickému růstu populace „rasy pánů“.

Prvními oběťmi tedy nebyli ani Židé ani Poláci či Romové, ale německé nenarozené děti s domnělými vadami. Dále to byly oběti zavedené euthanasie pro postižené. V plánu vyhubení slovanských národů po konečném vítězství Třetí říše byly zásahy do plodnosti, která byla podle vyjádření Martina

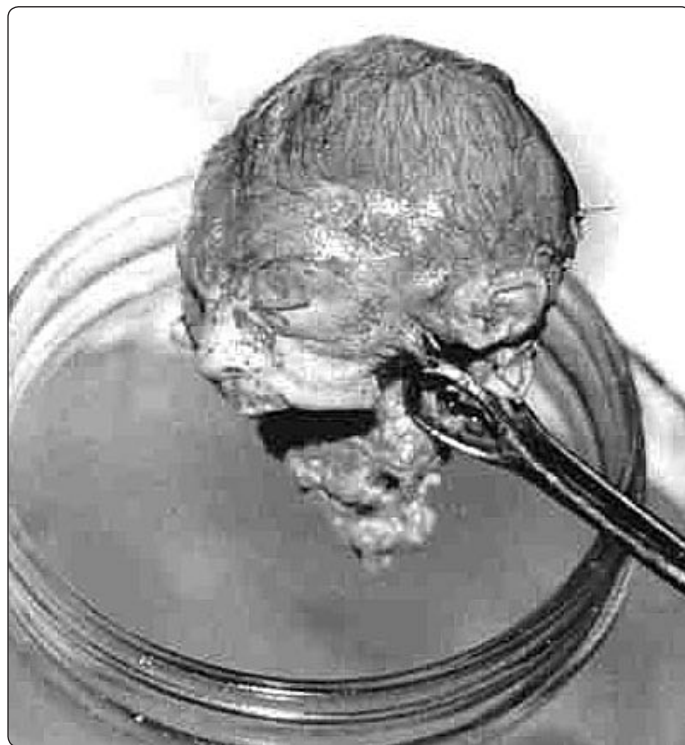
Bormanna u slovanských národů **nežádoucí**.

Po 2. světové válce to byly země „socialistického tábora“, ve kterých komunističtí diktátoři legalizovali potraty již v padesátých letech. Země západní Evropy a USA následovaly komunistické vzory v šedesátých a sedmdesátých letech. Zastánci potratů, aby dosáhli jejich legalizace, používali k manipulaci veřejného mínění záměrné lži, jak uvádí B. Nathanson v knize „Smrtelný klam – plánovitá záhada“.

Barbarské praktiky v zemích EU

Potraty jsou dnes legální ve všech zemích EU s výjimkou Irska. Ochránci života jsou ořezáni nejen samotnými potraty, ale také způsobem, jakým se nakládá s usmrcenými plody:

- ve Francii se mrtvolky nenarozených dětí používají k výrobě kosmetických prostředků;

- v Německu na vylepšení kvality asfaltových vozovek použili jako přísadu 50 tis. tun odpadků, jejich součástí tvořily ostatky nenarozených dětí;

- v Anglii zavedli do potratových klinik drtiče na kuchyňský odpad, které slouží k drcení těl zabitých dětí, aby mohly být vypouštěny do kanalizace a neucpávaly potrubí.

Dosud se neozval oficiálně nikdo, kdo by tyto barbarské metody odsoudil.

Peníze EU na vynucené potraty a sterilizaci

Naši čtenáři si mohli již v minulém čísle Světla přečíst aktuální informaci o tzv. „rozvojové pomoci“ zemím třetího světa. Pod tímto humánně znějícím

názvem se však skrývá tvrdá realita: je tím míněno financování programů, které zahrnují také vynucené potraty a sterilizaci. Prezident USA proto odmítl přispět požadovanou částkou 34 mil. \$ na tyto programy s odvoláním na zákony své země, které podporu takových programů zakazují.

Několik dní nato, co americký prezident oznámil, že peníze z USA pro UNFPA a jeho programy nazvané „Rodinné plánování“ a „Reproduktivní zdraví“ byly zastaveny, rozhodla se Evropská komise v Bruselu, že sama tuto mezeru pohotově zaplní příspěvkem 32 mil. €. OSN tyto programy aplikuje ve 142 zemích a vydala na ně zatím 5,6 miliard \$. Komisař Paul Nielson kritizoval amerického prezidenta a ujistil, že chybějící prostředky budou uhrazeny z Evropské unie. Z těchto prostředků jsou podporovány také drastické protipopulační programy v Číně.

Přitom politikové zcela zapomněli, že Konvence proti genocidě, kterou přijalo OSN 9. prosince 1948, v čl. 2 uvádí, že jednou z forem genocidy je používání prostředků, které mají v dané skupině (národnostní, etnické, rasové nebo náboženské) obyvatel zabránit porodnosti („imposing measures intended to prevent births within the group“).

Cyklon B - Osvětím RU 486 - Evropská unie

Hitlerovci uskutečňovali politiku genocidy porobených národů ve vyhlazovacích koncentračních táborech, z nichž nej-

větší byla Osvětim. Zde masoví vrazi poprvé použili plyn cyklon B, který vyráběla německá firma IG Farben. Při první „zkoušce“ bylo povražděno 600 ruských zajatců a 200 polských vězňů. Později byl cyklon B masově nasazen při likvidaci Židů v Osvětimi-Březinkách a IG Farben vydělávala miliony na produkci vražedného plynu.

O několik let později tatáž firma, přejmenovaná z marketingových důvodů na firmu Höchst, uvedla na trh potratové pilulky RU 486, které vyvolají smrt dítěte ve věku 10–11 týdnů. Tato německá firma opět spolupracuje na masových vraždách a vydělává miliony €.

Rezoluce, o které byla řeč na úvod tohoto článku, doporučuje také, aby byla do škol zavedena evide ntně permissivní a liberální sexuální výchova. Po jejím zavedení ve Velké Británii a Francii vzrostl počet těhotenství mezi školní mládeží. Po rozšíření prezervativů jako ochranných prostředků nejenže počet těhotenství neklesl, ale ještě více vzrostl. Proto bylo doporučeno rozdávat dětem potratové pilulky RU 486. Na štěstí tento plán byl pozastaven, ale na jak dlouho?

Zakladatel EU Robert Schuman řekl: *Democracie bude bud'*

to křesťanská, nebo nebude vůbec. Protikřesťanská demokracie je karikatura, která vede buď k tyranii, nebo k anarchii.

To, co v současnosti skutečněňuje EU, je nejen protikřesťanské, ale nelidské a jedním slovem barbarské.

Matka Tereza, nositelka Nobelovy ceny míru, řekla na konferenci OSN v Káhiře r. 1994:

„Věřím a ustavičně to opakuji, že největším nebezpečím, které ohrožuje mír, je dnes potratovost. Jestliže je matce dovoleno, aby zabila vlastní dítě, co může zadržet tebe i mne, abychom se navzájem nepozabíjeli?“

Jan Pavel II. v *Evangelium vitae* říká:

„*I my se dnes nacházíme v centru dramatické války mezi kulturou smrti a kulturou života. Ale lesk Kříže nemůže být zastíněn tímto mrakem, naopak na jeho pozadí Kříž vystupuje ještě jasněji a výrazněji a jeví se jako střed, smysl a cíl našich dějin i každého lidského života (50).*

Bojujte, aby každému člověku bylo přiznáno právo se narodit. (...) V Kristu, který zemřel a vstal z mrtvých, získala záležitost člověka svůj poslední výrok: Život zvítězí nad smrtí!“

Antonín Zięba
Z *Mihujcie się* 4/2002
přeložil -lš- (kráceno)

Křesťanští Arméni – oběti první genocidy ve XX. století

Ti, kteří popírají genocidu, které se dopustilo Turecko na Arménech v roce 1915, opírají se o tvrzení, že neexistuje dokument, podle kterého turecká vláda nařídila barbarskou likvidaci příslušníků tohoto národa. Je však k dispozici dostatek svědectví, která dokládají podíl mladoturecké vlády na zničení arménské populace na území Turecka.

V roce 1921 se konal v Berlíně proces s vrahem Talaata Paši, bývalého ministra vnitra, hlavního strůjce vyvraždění Arménů. Německému soudu byla předložena řada telegramů, které Talaat vysílal svým podřízeným v době vyvražďovací akce. Pět z nich bylo ověřeno a potvrzeno soudními znalci jako autentické. Tím bylo potvrzeno autentické svědectví o plánování první genocidy XX. století, které se dopustila turecká vláda. Uvedeme jeden z těchto telegramů, který je velmi výmluvný. Poslal ho Talaat 15. září 1915 na prefekturu Aleppo. Na území této prefektury se nacházela „cílová místa umístění“ deportovaných Arménů. Turecký ministr telegrafoval: *Bylo již dříve oznámeno, že na doporučení Djemet (mladoturecké strany Jednoty a pokroku) vláda rozhodla, že Arméni, žijící na území Turecka, budou zlikvidováni. Ti (z úředníků), kteří by se protivili tomuto nařízení, nebudou moci být příslušníky vládní strany. Bez ohledu na ženy, děti a starce, ať už budou prostředky likvidace jakkoliv tragické, bez ohledu na svědomí, je třeba učinit konec jejich (Arménů) existenci.*

Události z let 1895–1896 i 1909 dokázaly, že základ pro genocidu byl již položen. Mladoturecká vláda, která modernizovala Portu, zmodernizovala i způsob, jak Armény zlikvidovat. Je třeba připomenout, že mladoturecká elita, většinou

vzdělaná na Západě, s nadšením přijímala myšlenky osvícenství a Francouzské revoluce. Jak se správně táže Yves Termon, současný historik genocidy spáchané na Arménech: *Kdo si všiml a kdo dodnes pocho-pil, že pod maskou osvíceného věku se skrývá největší jakobínská tyranie?*

Uchvácení ideami Francouzské revoluce museli mladoturečtí vůdčové studovat, jak francouzští revolucionáři postupovali ve Vendée. To byla pravděpodobně vůbec první genocida v novodobých dějinách a ta posloužila za vzor první masové genocidy ve XX. století. Jedno je jisté: proti dřívějším o něco chaotičtějším masakrům, které na Arménech provedla sultánská vláda, akce mladoturků neponechala místa pro nejistotu a chaos. Všechno bylo důkladně naplánováno a časově rozvrženo.

Likvidace Arménů se uskutečnila v několika etapách. První začala v dubnu r. 1915 systematickým vyvražďováním arménské inteligence (úředníků, spisovatelů, bankéřů, kupců, učitelů a lékařů). Nejdříve začala v Istanbulu 24. – 25. dubna 1915. Do poloviny května 1915 pak byla provedena v ostatních tureckých městech. Tím měli být Arméni zbaveni svých vůdců, kteří by se mohli nevhodně uplatnit v dalších etapách likvidace Arménů.

Dalším krokem byla likvidace všech, kteří by se mohli postavit na odpor se zbraní v ruce. Šlo především o Armény sloužící v armádě, zvláště důstojníky. Od dubna byli systematicky vyřazováni z armády, ačkoliv byli stejně hodnotnou složkou vojska jako vojáci tureckého původu. Nejdříve byli zařazeni na práce při výstavbě silnic. Postupně byli systematicky postříleni, aniž by byli z čehokoliv obviněni. Téměř současně byli

BISKUP KRENN O BRUSELU

V interview pro list *Profil* kritizoval rakouský biskup Kurt Krenn opětovně islám a vyslovil se skepticky k rozšiřování EU. Řekl mimo jiné, že Evropa bude dříve nebo později postavena před rozhodnutí, zda křesťanství, nebo islám. Zatím se o tom dvakrát v dějinách rozhodovalo ve Vídni. Nyní to není otázka války jako tehdy, ale závažnost je stejná.

Islám podle jeho názoru není „silnější“, ale je „fanatictější“. Islám v žádném případě není správné náboženství. My máme jistotu, že naše náboženství je správné, a z tohoto přesvědčení musíme vycházet při konfrontaci s islámem. Podstatné ovšem je, že lidé v Evropě se musí obrátit. „Nejdříve se my sami musíme obrátit, a pak se také obrátí ten nebo onen muslim, i když to mají značně ztížené.“

K otázce o rozšiřování EU se Kurt Krenn vyjádřil skepticky: „Kředo, které nařizuje Brusel, je falešné a tvoří z Evropy agnostickou unii. Jsou to ti staří zednáři!“ Pokud jde o členství Turecka, řekl: „Není mojí věcí do toho mluvit, ale nevěřím, že patříme k sobě.“

Kath-net 27. října 2002

likvidování arménští muži ve věku od 16 do 70 let, ať už bydleli v Turecku kdekoli.

Vláda nařídila, aby všechno arménské obyvatelstvo bylo odzbrojeno. V předchozím období pokládala tvořící se strana Jednota a pokrok Armény za své hlavní spojence a zajišťovala pro ně zbraně. Nyní v roce 1915, kdekoli byla u Arménů nalezena zbraň, znamenalo to důvod k vyvraždění celé rodiny. Samotní Arméni ovšem nekladli vládě žádný odpor, a tak se odzbrojovací akce stala jen zámkou k útokům proti nim, na kterých se podílely i bandy složené z Kurdů. Těžko vypočítat všechny případy přepadení, rabování a znásilnění, které turecké bojůvky, zvané *četch*, složené z bývalých kriminálníků a lidí nejhoršího ražení, napáchaly na arménské obyvatelstvo.

Posledním krokem byly masové deportace obyvatel ze všech vsí a míst šesti provincií východní Anatólie: Erzerum, Bitlis, Trapezunt, Diarberkir, Kharput a Sivas. Byly to oblasti, které patřily k někdejší historické Arménii a které Arméni obývali po celá staletí. Vláda oznámila, že Arméni mají zanechat na místě všechnu dobytek, který převezme vláda „do své péče“, než se Arméni vrátí z místa „dočasného pobytu“. Turci totiž předstírali, že deportace jsou výjimečným opatřením po dobu trvání války. Po jejím skončení se údajně měli obyvatelé vrátit zpět do svých domovů. „Péče“ turecké vlády znamenala ve sku-

tečnosti organizované loupení, protože vláda chtěla na akci také něco „vydělat“. Arméni patřili k pracovitě a zámožné části obyvatelstva. Turečtí četníci a bandy složené z Kurdů okrádali Armény i o tu část majetku, který si mohli vzít s sebou. V opuštěných domech se ihned usadilo muslimské obyvatelstvo z části Porty, kterou Turci ve válce pozbyli, hlavně z Bosny. Byla to tedy první velká etnická čistka XX. století.

Konvoje deportovaných Arménů se rychle měnily v transporty smrti. Doprovod vraždil především zbylé dospělé muže. Ve vražedném vedru, žizni a hladu a bití umírali pak i starci, znásilněné ženy a děti. Tyto pochody přežila jen malá část těch, kteří je nastoupili. Byli hnáni na místa „dočasného pobytu“ v syrské poušti mezi Deir-ez-Tor 300 km východ-

ně od Aleppa. Tato místa byla pustou pouští. Někteří Arméni byli prodáni do otroctví arabským kočovníkům. V kamenité poušti v blízkosti Deir-ez-Tor

se dodnes nachází velká jeskyně, které místní lidé říkají „jeskyně Arménů“. Jsou v ní tisíce koster Arménů z blízkého vyhlašovacího tábora, kteří zde hledali útočiště, ale do jeskyně byl vylit benzin a pak zapálen, takže všichni uhořeli za živa.

Ne všichni úředníci však uspali hlas svého svědomí a ne všechno turecké obyvatelstvo bylo lhostejné k osudu Arménů. V Aleppu, Smyrně i v Erzerumu informovali Istanbul, že odmítají splnit rozkaz o deportaci Arménů. Byli sem však ihned posláni horliví vykonavatelé vládních rozkazů a místní stranické buňky dohlížely na jejich provedení.

„Špatný dojem“

Turecká vláda všemožně usilovala, aby se zprávy o provedené genocidě nedostaly za hranice. Němka Friede Wolfová-Hunckeová byla svědkem masakru v místě Kaisarie. Místní správa ji odmítala udělit vízum na odjezd do vlasti, protože by „opustila zemi se špatnými dojmy“. Teprve intervence německého vyslanectví jí umožnila odjezd do vlasti. Němci byli v I. světové válce hlavními spojenci Turecka.

Jeden německý inženýr, který budoval železniční magistrálu do Bagdadu, podal toto svědectví:

Nejtěžší osud stihl ženy, které rodily své děti během pochodu. Bylo jim k tomu dopráno jen minimum času. Jedna žena porodila v noci dvojčata. Již příští ráno musela pokračovat v pochodu

se svými dvěma dětmi na zádech. Po dvou hodinách zemřela. Volají ji přinutili, aby své děti odložila do křovisek a pokračovala v cestě s celým konvojem. Za konvojem zůstalo na cestě mnoho mrtvých těl dětí, které ležely na zemi nepohřbeny. Jeden turecký major mi řekl, že ty děti zahodily samy ženy, protože nebyly schopny je uživit ani unést. Sám major potvrdil, že za pochodu rodilo asi 300 žen. Již 28 dní je vidět v Eufratu těla dětí, které unáší voda. Na otázku, proč těla nebyla pochována, odpověděl jeden důstojník, že k tomu nedostal žádný rozkaz.

Děti mladší deseti let, byly matkám odňaty a předány do

muslimských rodin, kde pak musely přijmout islám. Ministr Talaat Paša poslal 12. prosince 1915 telegram, ve kterém nařizuje: *Přijímejte a vydržujte jen ty arménské sirotky, kteří si nebudou schopni vzpomenout na pronásledování, jakým byli vystaveni jejich rodiče. Ostatní připojte do konvojů.*

Pokud jde o jiné děti, vydal Talaat Paša 7. března 1916 rozkaz: *Pod záminkou, že najdou péči u dohlížejících, aniž by se vzbudilo podezření, je třeba odebrat a zlikvidovat děti osob koncentrovaných na rozkaz ministry obrany ve vojenských táborech.*

Masové bylo znásilňování arménských žen tureckými a kurdeckými oddíly. Johannes Lespius, autor podrobné dokumentace o genocidě Arménů, který čerpá z výpovědí očitých svědků a z diplomatických zpráv, napsal: *V místech, kterými procházely arménské ženy a děti, bylo muslimskému obyvatelstvu umožněno, aby si vybíralo nejpěknější děvčata. Děti byly také prodávány četníky a někdy i vlastními matkami, které se domnívaly, že jim tak zachrání život... Mnoho žen volilo svou smrt, aby unikly zneuctění...*

*Grzegorz Kucharczyk
Z Miłujcie się 4/2002
přeložil -lš-*

*P. Cyril Vrbík
(Řím, 1. 4. 2000)*

Obětavá láska obětí zla

Probošt Cyril Vrbík, farář poutního místa v Dubu nad Moravou, byl v noci z 21. na 22. října zavražděn u dveří fary. Olomoucký arcibiskup Jan Graubner vydal u příležitosti tragického úmrtí P. Cyrila Vrbíka následující sdělení.

Probošt Cyril Vrbík, farář u Panny Marie v Dubu nad Moravou, který byl kněžími a širokým okruhem známých nazýván domácky „Cyrilek“, byl radostný, přátelský, obětavý a velmi oblíbený člověk. Jeho cesta ke kněžství byla dlouhá a plná překážek, které v 50. a 60. letech minulého století kladl do cesty komunistický režim. Kněžské svěcení přijal teprve v roce 1969. Působil v Místku, Vsetíně a od roku 1980 v Dubu. Své kněžství žil naplno. Ze skromnosti se o sebe příliš nestaral, žil pro Boha, pečlivě se staral o kostel, ale především měl

rád lidi a zvláště děti. I když svým věkem měl k dětem daleko, srdcem jim byl blízko. Byl inspirací pro pastorační práci i mnohem mladším kněžím. Svůj úsměv neztrácel ani kvůli svým nemocem, ani kvůli stárostem. Zesmutněl jen, když hovořil o lidech, kteří ztratili cestu k Bohu, a o dětech, které byly ošizeny o poznání Boží lásky a které mají pokažené citění dnes stále více propagovanou kulturou násilí. Tuto bolest, která jej také motivovala k pastýřské vynalézavosti, ukazující, jak mu záleželo na skutečném štěstí lidí kolem sebe,

nosil v modlitbách před Pána. Říkávalo se o něm, „že by kuřeti neublížil.“ Neměl nepřátele, protože koho bylo těžké milovat pro jeho chyby, toho viděl očima odpouštějícího milosrdenství. Je těžké pochopit, že právě on se stal obětí krutého násilí. Vypadá to jako krutý výkřik ironie. Ale snad právě proto bychom se mohli nechat vyprovokovat k většímu nasazení pro budování kultury života a civilizace lásky, jasnému odmítání násilí a nenávisti, lepší výchově dalších generací.

*Olomoucký arcibiskup
Mons. Jan Graubner*

Z pohřbu P. Cyrila Vrbíka, 29. 10. 2002, Dub nad Moravou

Úvodní pozdrav olomouckého arcibiskupa Mons. Jana Graubnera.

Sestry a bratři, drazí přátelé, vítám vás všechny na naší svaté, při které se chceme rozloučit s farářem tohoto kostela, proboštem Cyrilem Vrbíkem. Chceme děkovat Pánu za vše, co v životě dal Bůh jemu, i za to, co skrze něj daroval mnohým, pro které on žil a kterým sloužil. Chceme také prosit Boha, aby mu ukázal své milosrdenství a odpustil lidské slabosti.

Otec Cyril se stal obětí zla, které nebylo v srdci člověka poraženo. Chceme-li stát kolem jeho rakve pravdivě, odložme ze svého srdce v této chvíli každé zlo, i to sebemenší; vždyť Kristus nám říká: „Bylo řečeno: nezabiješ. Kdo by zabil, propadne soudu. Ale já vám říkám, už kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu.“

Odmítněme tedy zlo, litujme svých vlastních hříchů a prosme Pána, aby se díval do našich srdcí tím pohledem, kterým hleděl na nemocné, které uzdra-

voval. Ať uzdraví srdce každého z nás.

Homilie olomouckého arcibiskupa Mons. Jana Graubnera.

Bratři a sestry, s velkým pohnutím stojíme kolem rakve otce Cyrila. Už od chvíle, kdy jsme se tu strašnou zprávu dověděli, se nám tají dech a chodíme jakoby po špičkách. Náš rozum nechápe. Jsme zděšení z úderu zla. Proč právě on? Proč člověk, o němž se říkalo, že by kuřeti neublížil, člověk, kte-

rý žil pro Boha a pro druhé, člověk, který rozdal tolik čisté radosti? Nemáme uspokojující odpověď. Snad byl vybrán jako smírná oběť, snad byl z nás nejlépe připraven, snad... Ale zdá se mi, že jistě nám tím Bůh chce něco důležitějšího říct.

Pro mne se stal otec Cyril znamením. Vždyť se dovídáme, že svou dobrotu ukazoval i v poslední chvíli, a to ještě svému vrahovi, který jej v noci požádal o pomoc, když potřeboval ovázat krvácející ruku. *Blahoslavení, které Pán zastihne připravené, když přijde třeba po půlnoci.* Otec Cyril byl i po půlnoci schopný vidět očima víry potřebného člověka a posloužit mu jako svému Pánu. Tak, jak to léta kázal a jak to taky sám dělal. Otec Cyril byl zneužit. Vražedné zlo si vzalo na sebe klamavý kabát. Ale to nic neubírá na velikosti jeho svědectví.

Byl snad neopatrný? Zdá se, že ne. Nejprve otevřel jen okno prvního patra. Až když viděl potřebu ošetřit zraněného, vyšel ven. Snad měl i strach ze zloděje, protože v rychlosti ukryl pe-

níze a doklady. Jeho křesťanská láska však byla větší než strach. Vždyť kázával: *Co jste udělali jednomu z těch nejposlednějších, mně jste učinili... Láska zahání strach... Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, duši zabít nemohou... Kdo by nás mohl odloučit od Boží lásky, projevené v Kristu Ježíši? Ani život, ani smrt...* Evangelium, které rozjímal, napřed přijímal do svého srdce, do svého života. Mnohokrát ukázal, v čem je jeho poklad, odkud čerpá, kde je pramen jeho síly. *Radost z Hospodina byla jeho silou.*

Stojíme dnes nad rakví krvavého mučedníka, svědka Kristovy lásky, který se stal obětí. Třiatřicet let kněžské služby dovršil mučednickou smrtí. Stal se i svědkem naděje, která pramení z Boží lásky, jež poslala svět Vykupitele Ježíše. Ten se obětoval pro nás a pro naši spásu, ale svým zmrtvýchvstáním ukázal svou božskou moc. *Odešel do nebe a slíbil, že tam pro nás připraví místo. A pro svoje spojení s Kristem všichni budou povoláni k životu. Jestliže s ním umřeme, budeme s ním i kralovat.*

Stojíme dnes nad rakví člověka, který budoval civilizaci lásky a kulturu života. Je s ním dnes pohřbívána tato kultura a dál má vládnout kultura smrti, která vyhrála tuto jednu bitvu? Nemůžeme přijmout takové myšlenky na kapitulaci dobra před zlem. Dnes nad rakví mučedníka moderní doby je třeba dospět k závažnému rozhodnutí zintenzivnit snahu každého z nás v šíření dobra, ale taky v odmítání zla. Vždyť dnes zakoušíme, jak se působení zla dotýká i nás osobně. Nejde o terorismus někde daleko v Americe, v Čechách, Sváté zemi nebo v Moskvě. Dnes vraždí zlo u nás.

Svět dělá velká opatření proti terorismu, omezují se lidská svoboda, na letišti se podstupují ponižující prohlídky a výsledky, lidé se bojí vyjít ven či pustit děti... Ale vraždí i samotné děti ve školách a jinde lidé mají strach jít do divadla, aby se nestali rukojmí-

mi. Hledá se nepřítel, jemuž by se vyhlásila válka. Ale kudy vést bojovou frontu, když se zlo objevuje všude?

Jak jsme pošetili! Válku se zlem je nutno vést především ve vlastním srdci. Tam musí být poraženo. Jen ti, kteří dovedou žít ve svobodě Božích dětí, nebudou otročit zlu. Jedině ti, kdo přijmou pravidla Božích přikázání, se zbaví terorismu hříchu. Jedině Boží království je královstvím spravedlnosti, pravdy, lásky a pokoje – a to má své zákony, které nelze obcházet. Jedině podle těchto zákonů lze budovat kulturu života a civilizaci lásky. Jejich porušování či odmítání třeba ve jménu svobody a nezávislosti jednotlivého člověka ovšem vede k rozbití řádu a harmonie.

Jen se podívejme, kolik vražd, podvodů, nevěrností a nezávaností se ukáže jen za jediný den na všech televizních kanálech a v různých novinách. Kolik dětí jen v jednom jediném dnu hraje počítačové hry, v nichž vítězí ten, kdo zabije? Kolik dětských pořadů ztratilo výchovný charakter a probouzí jen agresivitu a brutalitu? Kolik dětí sami rodiče okradli o atmosféru domova naplněného láskou a porozuměním? Kolik dětí bylo strženo k předčasnému sexuálnímu životu časopisy veřejně prodávanými? Jak si mají dělat děti představu o zdravé rodině, kterou by jednou také chtěli založit, když veřejné mínění neumí dát rodině vyšší místo než volnému soužití nebo homosexuálním párům? Jaký vztah k životu se buduje, když nenarozené dě-

ti je dovoleno beztrestně zabíjet a diskutuje se o právu na svobodné ukončení života, čili o schválení sebevraždy? Jaká kultura se to buduje? Bude to kultura života nebo smrti?

Otec Cyril uměl vidět zlo, ale nepatřil k těm, kteří zůstávají u kritiky. On vynalézavě pracoval na formaci myšlení a snažil se výchovou a povzbuzováním pomáhat k osvobození od zla a k růstu dobra. Vzpomínám, jak jsem kdysi před léty přijel do Dubu s několika autobusy poutníků. Otec Cyril nás vítal se svým charakteristickým humorem. A oznamoval, že Panna Maria v Dubu dělá sbírku posledních cigaret. Někteří nerozuměli a chtěli vysvětlení. Dodával: „Mnozí si už tisíckrát plánovali, že se osvobodí od kouření, a nikdy to nedokázali. Jestli chcete, aby vám tento odvážný krok pomohla udělat Panna Maria, odvezďte jí tady své cigarety jako poutní dar a pak už žádnou nekupujte. Kdybyste pak přece nějakou dali do úst, ať vám zhořkne při myšlence na to, že tu poslední jste přece darovali. Ona měla být podle vašeho svobodného rozhodnutí poslední. Nebo chcete ten poutní dar ukrást zpět?“

Nevím, kolik lidí tady takové rozhodnutí udělalo. Nevím, jestli tady taková sbírka vznikla. Vím však, že otec Cyril si dobře uvědomoval, že je farářem poutního místa a z pouti by měli lidé chodit posvěceni, posilněni k lepšímu životu. Tak i dnes vyzývá nás k osobnímu kroku na cestě zlepšení a posvěcení života. Co můžeme dělat pro kulturu života a civilizaci lásky? Láska je vynalézavá.

Otec Cyril mě navštívil několik dní před smrtí, aby nabídl odchod z úřadu faráře, jak to má udělat každý kněz podle církevního práva v 75 letech. Dodal přítom: „Zdraví mi ještě služí, jsem ochoten pokračovat, ale už se mi to nějak nedaří. Neumím přitáhnout děti. Ubývá mi jich. Jen málo rodičů má zájem na náboženské výchově svých dětí. V neděli rozdávám v kostele dětem biblické obrázky a co zbude, vezmu do školy, kam chodím o velké přestávce, a nabídnu obrázky dětem k vymalování. Kdo vymaluje tři, může si na faru chodit hrát. Sám si s nimi hraju. Snad se aspoň tak něco dozví o Boží lásce.“

Dojala mne jeho láska k těm dětem, vynalézavá láska starého člověka, který se nedal odradit překážkami. Drazí přátelé, naše modlitby za zemřelého, naše slzy loučení budou jen tehdy pravdivé, když přijmeme i jeho odkaz. Nedejme se zahanbit. K šíření dobra, k budování kultury života a civilizace lásky je třeba nasadit vynalézavost a horlivost lásky. Proto prosíme v této chvíli nejen za spásu duše zemřelého kněze, ale vyprošujeme i pro sebe potřebné milosti ke změně života, abychom odešli jako ze správné mariánské pouti.

A najdeme odvahu dát zde Panně Marii do sbírky dárek, který by byl začátkem té nové cesty? Nejde jen o nás osobně. My máme odpovědnost za Boží dary, které jsme dostali i pro druhé. Kdo bude budovat civilizaci lásky, když ne my?

Arcibiskup Jan Graubner

Umírat v Pánu

Jako taková dostala svátost pomazání nemocných v kulturním pojetí kladný obraz jako pomoc k dobré smrti. Na druhé straně je tu i negativní aspekt, protože někteří mohou chápat udělení této svátosti jako ohrožení nemocného, který je návštěvou kněze jako by předurčen k smrti. 2. vatikánský koncil chtěl dát této svátosti nový význam novým názvem: „pomazání nemocných“. Tuto žádoucí změnu smyslu vyjadřuje konstituce: „Svátostí pomazání nemocných a modlitbou kněží doporučuje celá Církev své nemocné trpícím a oslavenému Pánu, aby jim ulehčil a zachránil je.“ (LG 11)

V této souvislosti je upraven také nový obřad z roku 1972, který chápe pomazání nemocných jako slavnost domácí církve, v níž se nachází člověk ohrožený nemocí. Formulace, která je závazná od doby Pavla VI., zní: Při pomazání čela: „Skrze toto svaté pomazání nechť ti Pán pomůže ve svém bohatém milosrdenství a stojí u tebe silou Ducha Svatého.“ Při pomazání rukou: „Ať tě Pán osvobodí od hříchů, zachrání tě ve své milosti a pozdvihne!“ Dříve se mazalo na pěti místech. Zřetelný je také aspekt tělesného uzdravení: „Pán ať tě opět pozdvihne!“ Výraz „pozdvihne“ má široký význam a byl převzat přímo z listu sv. Jakuba (5,13). Ale tento aspekt není zase tak nový, protože již Tridentýský koncil hovoří o působení této svátosti: „Nemocný bude lépe snášet nepříjemnosti a námahu nemoci a snáze odolá pokušení ďábla, který klade nástrahy, a někdy, jestliže to poslouží blahu duše, dosáhne i tělesného uzdravení.“

Protože se „poslední pomazání“ před koncilem vyvinulo jako skutečné „poslední pomazání“, kdy byl přivolán kněz teprve tehdy, když byl nemocný již v agónii, nebo dokonce byl mrt-

vý, chtěl koncil zeslabit přímý vztah k smrti a dát svátosti nový význam. 2. vatikánský koncil píše, že „je příhodná doba pro její přijetí (této svátosti) jistě už tehdy, kdy věřící začíná být v nebezpečí smrti pro nemoc nebo stáří.“ V novém obřadu z roku 1972 je uvedeno nové pořadí při návštěvě nemocného: nejprve svátost smíření, pak pomazání nemocných a nakonec posila na cestu – svaté přijímání (viaticum).

Křesťanský pohřeb

Přesný obyčej prvních křesťanů při smrti a pohřbu v prvních stoletích se dá jen částečně rekonstruovat. Církevní otcové odmítají pohanské zvyky, jako je přehnané naříkání, často se však používá modlitba žalmů. Mrtvola se klade do země směrem k východu: „...on odpočívá s tváří obrácenou k nebi a východu, ruce má sepjaté na hrudi.“ Modlitba za zemřelého se nazývá „Commendatio animae“, tedy doporučení duše. Původně se tím mínila modlitba samotného umírajícího, který poroučel svou duši Bohu podle slov Pána Ježíše na kříži: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha!“ (Lk 23,46 + srov. Ž 31,6). Jako biblický vzor slouží i sv. Štěpán, který se při své smrti modlil: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ (Sk 7,59) Tato modlitba se nyní z modlitby umírajícího stala

modlitbou věřících za duši zemřelého při bdění u mrtvého a při pohřbívání obřadu.

Poukazy na pohřbívání mrtvých nacházíme již u Efréma Syrského († 373) a Jana Chryzostoma († 407). Na konci 7. století je již pohřební obřad plně rozvinut o řadu liturgických formulářů, které často nesou název: „De migratione animae“ – O putování duše. Všechny tyto obřady, které se ve středověku ještě dále rozvinuly, byly sjednoceny v římském rituálu z roku 1614, takže od lůžka nemocného až k uložení do hrobu všechno bylo provázáno modlitbou a liturgickými úkony Církve. Již středověké písemné prameny o pohřbívání, jako např. rituál kláštera v Reinau (12 st.) nebo Liber ordinarius (1260) nebo Statut curyšského velkopoplatství, zaváděly celý řetěz rituálních úkonů: oznámení smrti vyzváněním zvonu, oblečení mrtvého, bdění u mrtvého, žehnutí domu, kde zemřel, průvod s mrtvým do chrámu za zpěvu žalmů, vystavení rakve v chrámové lodi, modlitba za přijetí duše do nebe (tedy Commendatio animae), absoluce, průvod k hrobu, požehnání hrobu a uložení mrtvého do hrobu. (U prostého věřícího stačila jednoduchá absoluce, u biskupů a prelátů se používala hned trojí absoluce.) S výjimkou Velikého pátku a Velikonoční neděle byl zemřelý přinesen do farního kostela a zde v jeho přítomnosti

(„praesente cadavere“) se sloužila mše za zesnulého. Platilo jako zásada, že bez předchozí mše svaté nikdo nesměl být pohřben. Protože tato latinská mše začínala slovy „Requiem aeternam dona eis, Domine“ - Věčné odpočinutí dej jim, Pane, nazývala se tato mše prostě Rekvie. Z dřívějších dob Církve pocházel obyčej sloužit pak tuto mši i o určitých dnech po pohřbu, např. 3., 7., a 30. den a každopádně ve výroční den smrti.

Velice zajímavé je hodnocení, které liturgická věda dává těmto pohřebním rituálům, které se používaly, jak bylo řečeno, již od 7. století: že totiž namísto zoufalého vyjadřování bolesti příbuznými a přáteli nastoupil oddramatizovaný obřad, při kterém na místo hlasitého nářku nastoupil tichý smutek, nesený nadějí a směřováním k tomu, co je nepomíjící. Mše za zemřelého, Requiem, jak stojí v misálu z roku 1570, je nesená modlitbou za osvobození duše od hříchu a viny a za její přijetí do nebeské slávy. Tato mše za zemřelého měla ostatně v tridentýském obřadu svou zvláštní podobu, takže se v některých detailech lišila od normální mešní liturgie.

Bylo zvykem pohřbívat mrtvé s rukama složenýma k modlitbě, jako by takto měli spát až do zmrtnýchvstání a posledního soudu. I oblečení bylo přípravou na poslední soud. Práním mnoha lidí ve středověku bylo, aby

byli pohřbeni v kajícím nebo mnišském rouchu, což se chápalo jako gesto pokory. K tomu patřilo také přání, aby se zemřelý alespoň ve smrti mohl podílet na milostech některého řádu.

Při tomto církevním kultu mrtvých vystoupil do popředí jeden aspekt, který v prvním století neměl takovou váhu: strach z Kristova soudu, jak to vyjádřila sekvence Dies irae z konce 12. století. Současná liturgická věda si stěžuje, že od 13. století velikonoční charakter pohřebních obřadů nabývá spíše temnějších obrysů a že na jeho místo nastoupilo něco, co působí hrozivě. V této modlitbě je tolik úzkostné prosby, že se při dětských pohřbech mše Requiem nesloužila.

Předěme nyní k 2. vatikánskému koncilu, který uložil, aby se pohřební liturgie přepracovala. Má „zřetelněji vyjadřovat velikonoční smysl křesťanské smrti“. Výsledkem je „Ordo exequiarum“, který byl promulgován 15. srpna 1969. Neobsahuje žádný jednotný obřad, nýbrž

umožňuje zachovat místní legitimitu obyčejů. Antifony z raného středověku „Přispěchejte, svatí Boží“, „Do ráje nebes“ a „Sbor andělů“ byly ponechány, vážnější prosebné zpěvy, jako „Libera me, Domine“ (Vysvobod' mne, Pane, od záhuby věčné) a „Dies irae“ byly ovšem škrtnuty. Mše svatá byla plně „normalizována“.

Nový všeobecný misál se díval na černou dosavadní barvu jako na jednu z možných a dovolil současně používat také jako jednu z možných fialovou barvu. To vedlo k tomu, že se téměř všude v liturgii za mrtvé používá výlučně fialová barva, tedy barva pokání jako v adventu a v postě. To má v sobě něco nelogického, protože kát se přesně vzato mohu jen sám za sebe, při pohřbu však jde o přimluvu za zemřelého a smír truchlících. Opět se začíná odhalovat, že černé paramenty mají nejen tu přednost, že vypadají seriózněji, ale také že poukazují na veskrze radostné zlaté ornamenty, které v sobě nesou nádeje na věčný život.

Tento útržkovitý pohled na liturgii umírajících a zemřelých nám předkládá také katolické stanovisko k této oblasti: předně u křesťanů nesmí docházet k zatlačování umírání, jak se to dnes ve světě praktikuje. Z toho vyplývá druhý požadavek, a to je potřeba, aby byla kultura umírání a kultura mrtvých více zakotvena v našem životě víry.

Příznaky vytlačování smrti

Jestliže jsme se dříve modlili (a my mnichové to děláme stále), abychom byli uchráněni náhlé a nenadálé smrti, dnes se propaguje naopak přání zemřít co možná nejrychleji a pokud možno nevědomky. Smrtelná nemoc se nebere v úvahu jako poslední příležitost přípravy na setkání s Bohem, teologicky odůvodněný strach jako důsledek dědičného hříchu vede k tomu, že se každá myšlenka na smrt potlačuje. To je v přímém protikladu ke křesťanskému étosu, který se v Bibli ozývá znovu a znovu: „Bděte!“ – tedy – zaměřte se na to poslední a rozhodující, co souvisí s koncem vašeho života.

a) Nihilistický fatalismus

Člověk je jediná bytost, která ví o ohraničenosti vlastního bytí. Zkušenost konečnosti

Sekvence ze mše za zemřelé

V onen den, den hněvu lkavý, skončí čas, dým vzejde tmavý, David, Sibyla to praví.

Jak se trásti budou lidé, až je Soudce soudit přijde, na světlo až všechno vyjde.

Trouba divné vydá hluky, k trůnu Páně svými zvuky vyzve všeho lidstva pluky.

Žasne smrt: lid z hrobu vstává, odpovědi Soudci dává, v bázní ortel očekává.

Knihy bude přinesena, v níž je každá lidská vina k odsouzení zanesena.

Soudce na svůj trůn až vsedne, nad vším opona se zvedne, kdo je vinen, strachem zbledne.

Kdo obhájí vinu svoji, spravedlivý když se bojí, že před soudem neobstojí?

Králi hrozné velebnosti, jenž jsi plný slitovnosti, spas mne, původce milosti.

Připomeň, Ježíši, sobě: jak jsi pro mě krácel v mdlobě, nezatrať mě v oně době!

Hledal jsi mě do umdlení, v kříži dals mi vykoupění, kéž to všechno marné není!

Soudce pomsty spravedlivé, dej dar odpuštění dřive, nežli přísný výrok přijde.

Obtížil jsem duši vinou, slzy studu z očí plynou, kéž mě tvoje tresty minou.

Marii dals rozhřešení, lotr hříšníkem již není, i já doufám v odpuštění.

Ač tvých nejsem hoden darů, ty jsi dobrý, chraň mě zmaru, ať nezhygnu v ohně žaru.

K ovcím kéž jsem přiřazený a od kozlů oddělený, po pravici postavený.

Zlí až budou odsouzení a do ohně zavržení, kéž jsem s tebou vyvolený.

Prosím s vědomím své viny, slyš můj nárek úpěnlivý, bezpečně mě doved' k cíli.

V přežalostnou onu dobu, hříšníci až vstanou k soudu z prachu země, z hrobu lože,

ušetři jich, dobrý Bože. Milý Pane Ježíši, dej jim odpočinutí! Amen.

a omezenosti je původcem filozofie, ve které se člověk ptá PROČ a CO POTOM. Ohrožení smrtí je pro duchem obdařeného člověka vždy vyzývající hádankou, kterou nemůže definitivně rozřešit. V Písmu stojí: *Stanoveno je člověku jednou zemřít* (Žid 9,27). Myšlenku na konec nejde vymazat. 2. vatikánský koncil staví most od této temné a nevyhnutelné zkušenosti až k naději na věčný život a píše: „Člověka tušení srdce vede správně, když se hrozí naprostého rozpadu a konečného zániku své osoby a odmítá jej.“ (GS 18) Z toho plyne, že víra v „něco potom“ patří současně k výzbroji každé náboženské představy. Jak to formuluje Ratzinger: „Kult předků a víry

v mrtvé je tak rozšířen jako lidstvo vůbec.“

Nicméně existuje i představa o úplné nesmyslnosti smrti. Již v antice máme svědeckví o absolutní rezignaci a nihilistickém postoji ke smrti. Klauck cituje jeden náhrobní epigram: „non fui, non sum, non curo“ (n.f.n.s.n.c). Nebyl jsem, nejsem a nedělám si kvůli tomu starosti! Nebo: „Nil fui, nil sum: et tu, qui vivis, es, bibe, lude, veni.“ „Nic jsem nebyl, nic nejsem, a ty, který žiješ, jez, pij, žertuj a přijď!“ Pavel trefil hřebík na hlavičku, když o tomto fatalismu naspal Korintňanům: „Jestliže není zmrtvýchvstání, pak jezme a pijme, protože zítra zemřeme.“ (1 Kor 15,32) Zcela otevřeně zde apoštol odmítá slogan, který určoval

LITURGICKÁ ČTENÍ - pokračování ze str. 3

životní pocit mnoha antických lidí. Poselství o zmrtvýchvstání mohlo v této temné atmosféře proto tak jasně zazářit, že proměňovalo temné představy o nesmyslnosti smrti (u Římanů je Hádova říše smrti nepřítazlivým místem dusna a stínů) v eschatologickou předchůť radosti. Jaký je rozdíl mezi těmito náhrobními epigramy a eschatologickou nadějí křesťanů, vyjádřenou slovy: „Maranatha! Přijď brzy, Pane Ježíši!“ (Zj 22,20)

Můžeme doufat, že materialistický nihilismus vystřídá nové zaměření na to podstatné. A první náznaky jsou již zde: že jména velkých existencialistů 20. století už přetrvávají jen v naučných slovnících: Albert Camus, Jean Paul Sartre a Jean Amery jsou zapadlé epizody. Svět se stává stále více náboženský snad také proto, protože naše dnešní západní nasycenost se už dávno stala přesyceností. Tak prožíváme, že instinktivní hledání toho, co přijde po smrti, opět sílí a dere se na povrch. Ovšem od popření života po smrti až k znovuoobnovení „kultury umírání“ je dlouhá cesta.

b) Hédonistické „Carpe diem“

To, co dnes převládá, je praktický materialismus, který nazýváme také hédonismus: „Carpe diem“, Využij přítomný okamžik (Klub mrtvých básníků). Z dějinného hlediska vystupuje do popředí „Carpe diem“ vždy v dobách, kdy jsou lidé přesyceni. „Carpe diem“ znamená „trhej den jako čerstvou květinu“, protože tato přítomnost je všechno a nic víc není, je tedy všechno a rozhodující. Žij nyní a nemysli na zítřek. Řecký myslitel Epikuros († 271 př. Kr), kterému jeho současníci dali příléhavý titul „čuník“, považoval za štěstí pro člověka, když dokáže zapomenout na bohy. Protože když necháte Boha stranou, nemusíte mít nějaké špatné svědomí, když si užíváte, protože nemáte nikoho, komu byste by-

Přistoupil i ten, který dostal dvě hřivny, a řekl: „Pane, dvě hřivny jsi mi svěřil, hle – další dvě jsem vydělal.“

Pán mu řekl: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“

Přistoupil pak i ten, který dostal jednu hřivnu, a řekl: „Pane, vím, že jsi tvrdý člověk; sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Měl jsem strach, a proto jsem tvou hřivnu ukryl v zemi. Tady máš, co ti patří.“

Pán mu odpověděl: „Služebníku špatný a líný! Věděl jsi, že sklízím, kde jsem nesel, a sbírám, kde jsem nerozsypal? Měl jsi tedy moje peníze uložit u směnárníků, a já bych si při návratu vyzvedl i s úrokem, co je moje. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven. Neboť každému, kdo má, bude dáno, a bude mít nadbytek. Kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. A tohoto služebníka, který není k ničemu, hodte ven do temnot. Tam bude pláč a skřípění zubů.“

li odpovědění. Neboť kde platí jen rozkoš, tam se smrt potlačuje, a kde se potlačuje smrt, zapomíná se na naději, na Boha. Slova Písma jsou jednoznačná: *Blázne, ještě tuto noc požádám tvou duši od tebe, a či bude, co jsi nashromáždil?* (Lk 12,20) Žádostivost, dychtění po rozkoši se stávají životním principem. Již Pavel to formuloval velice výstižně: „Jestliže není zmrtvýchvstání, pak jezme a pijme, protože zítra zemřeme.“ (1 Kor 15,32) Z toho vyplývá mentalita žádostivého budování stodol: člověk se chce navždy zabydlet v životě.

c) Racionalizace pohřebního kultu

Když nevíme nic o tom nejposlednějším, pak smrt není návratem domů, nýbrž prostý

odchod. Pak samozřejmě nemá kult mrtvých žádný smysl a musí být zbaven všeho kouzla a racionalizován. Liturgická reforma Josefa II. byla jednoznačně zaměřena na racionalizování pohřebních zvyků. Pro osvícenství nebyla tato obměna „pohřební pompy“ na akt odklizení ničím podružným, protože rozumářství se nemohlo dívat na mrtvého, učinilo z něho kus biologického odpadu, abychom to vyjádřili v dnešních pojmech. Naopak tradiční pohřební rituály jsou pragmatizací eschatologie.

I dnes konstatují pohřební ústavy ústup od slavnostního charakteru pohřbů, stejně jako průlom do dřívější solidarity se zesnulým, ať už tato solidarita má základ náboženský nebo je projevem čistě společenské kon-

vence: zatímco dříve ve vesnickém společenství bylo samozřejmostí, že se pohřbu účastnil alespoň jeden člen každého domu, i zde dnes vidíme zásadní zlom. Pohřby v městském prostředí jsou již převážně soukromou, ba přímo intimní záležitostí, které se často účastní jen to nejtvrďší jádro rodinných příslušníků.

d) Potlačování smrti vírou v reinkarnaci

Potlačování smrti! Pod tímto aspektem je třeba jmenovat i víru v reinkarnaci. Představa o putování duší měla již v duchovních dějinách Západu své místo. Bylo to v předkřesťanské antice u pythagorejců a v gnózi a pak také u Platóna. Pak přišlo křesťanství a po dvě tisíciletí dominovalo se svou představou o konečnosti smrti. Když byla v minulém století objevena Indie jako „kontinent spirituality“, byla nauka o reinkarnaci importována na západ. Údajně to byl vliv teozofie a antropozofie Rudolfa Steinera. V poslední době se idea reinkarnace rozšířila ve velkém a stále rostoucím měřítku skrze hnutí NewAge a s ním spojenou ezoteriku.

Pro mnoho nábožensky hledajících lidí je znovuzrození alternativou k smrticímu materialismu, který vidí ve smrti jen nesmyslný konec. Jelikož pak Církev, jak si důrazně stěžuje Jan Pavel II., dále mlčí o posledních věcech člověka, rozšířila se strašným způsobem víra v putování duší. V západním světě věřilo v reinkarnaci již v 80. letech 23% katolíků, z nichž 33% navštěvovalo týden co týden bohoslužby. Nechybí bohužel ani pokusy teologů smířit tuto pověru s křesťanstvím, i když zatím na sebe neupoutali příliš pozornost a představují spíše výjimku. Ale protože teologie jdoucí s duchem doby tohoto ducha doby – s příslušným zpožděním – následuje, obávám se v příštích letech v tomto směru nejhoršího!

(Dokončení příště)

Páté mariánské dogma

Slovo teologa: Nyní je nejvhodnější doba k vyhlášení 5. mariánského dogmatu: Maria - Spoluvykupitelka.

Mariolog Mons. Arthur Calkins je od r. 1985 členem Papežské mariánské akademie a od r. 1995 členem Papežské teologické akademie. Pracuje také v komisi „Ecclesia Dei“.

Mons. Calkins poskytl agentuře Kath-net tento rozhovor:

Kath-net: Před krátkou dobou se P. Stefano De Fiores vyslovil proti vyhlášení dogmatu Maria - Spoluvykupitelka a zastával názor, že bychom se nejprve měli ptát na stanovisko našich odloučených batří. Jejich souhlas by měl být podle něho předpokladem pro toto dogma. Jaký je Váš názor?

B. CALKINS: Především si myslím, že autentický katolický ekumenismus nikdy nebyl chápán jako konsensus nebo kompromis, i když se někde dnes takový dojem vyvolává. I když my katolíci chováme k odloučeným bratrům lásku a máme respekt k jejich postojům, musíme mít nemenší lásku k naší „katolické víře, kterou jsme přijali od apoštolů.“ Proto si nemyslím, že by nám naši odloučení bratři nebo „political correctens“ mohli diktovat katolickou nauku nebo její hlásání.

K-N: Ale není to zbytečně a kontraproduktivní, usilovat o dogma „Maria - Spoluvykupitelka“, když se tato otázka uvnitř Církve i mimo Církve setkává s námitkami a tolik jiných témat se jeví jako důležitější?

CALKINS: Pokud Mariina role jako Spoluvykupitelky (Coredemptrix) naráží na odpor uvnitř Církve, pak je to důsledek skutečnosti, že sem proniklo základní luteránské dogma o Christus solus. Přitom se přehlíží, že katolická nauka vždy trvala na absolutní centralitě Krista, aniž by ovšem při tom popírala nezbytnost lidské spolupráce na vykoupení. Dále je skutečností, že katolická nauka od dob

poapoštolských Otců trvala na tom, že nikdo tak dokonale nespolečoval na díle vykoupení jako Panna Maria, druhá Eva. Je to „zachraňující pravda“, která vypovídá mnoho o Mariině roli v díle spásy a v našem životě, vypovídá také o nás, o povaze vykoupení a o ceně spásného utrpení. Jestliže se některé otázky zdají být naléhavější než tato, pak se obávám, že jsme ztratili filozofický a teologický základ a stali jsme „politickými“ pragmatiky.

K-N: P. De Fiores je toho názoru, že titul Coredemptrix od dob Pia XII. už není používán u žádného papeže, aby se předešlo nedorozumění s protestanty. Co na to odpovíte?

CALKINS: První návrh dokumentu, který se měl stát 8. kapitolou Lumen gentium, zdůrazňoval výslovně legitimitu označení „Coredemptrix“ ve vztahu k Marii, nepoužil však tento titul, aby předešel těžkostem s na-

šími protestantskými bratry a sestrami. Myslím, že můžeme zcela svobodně diskutovat o tom, zda to bylo moudré rozhodnutí. Skutečností zůstává, že 8. kapitola Lumen gentium, zvláště odstavce 57-58 a 60-62 věnují více pozornosti jedinečné spolupráci Mariině na spásném dění, než všechny ostatní ekumenické koncily dohromady. Ale je tu třeba dále vyjasnit: Jan Pavel II. nejméně 6x hovořil o Marii jako o Spoluvykupitelce nebo o její zprostředkující roli. Před nedávnem jsem tato místa dokumentoval v eseji „Tajemství Marie Spoluvykupitelky v papežském učitelství“, která vyšla ve sborníku Marka Miravalle *Mary Co-redemptrix: Doctrinal Issues Today*. Nejdůležitější z těchto textů, promluvu papeže v Equadoru 31. ledna 1985, jsem analyzoval ve své práci „Pop John Paul II's Ordinary magisterium on Marian Coredemption“. I když někteří mariologové tyto texty hodnotí jako okrajové, chtěl bych jim odporovat. Jejich soud není v souladu s Lumen gentium, odst. 25 o řádném učitelství papeže.

K-N: Proč jste pro vyhlášení dogmatu Maria - Spoluvykupitelka?

CALKINS: Jsem pro definici, protože věřím, že je to „záchranná pravda“, kterou by Církve měla slyšet

a kterou by si měla osvojit. Není to vůbec nová pravda, nýbrž Duch Svátý ji představoval stále již v minulém století (srov. Jan Pavel II, gen. audience 25. října 1995 a 9. dubna 1997). Bylo to zcela zřejmě také téma 2. vatikánského koncilu, a jak se stalo i s jinými koncilními tématy, teprve nyní začínáme odhalovat jejich bohatství, zvláště díky Janu Pavlu II. Přirozeně musí být pro dogma připravena půda a v minulých letech byly publikovány vynikající studie k tomuto tématu, zvláště v angličtině a italštině. Dr. Mark Miravalle publikoval již čtyři svazky studií (www.queenship.org), podobně jeden františkán z Frigenta v řadě monografií. V Americe bratři Neposkvrněného Početí vydali dva svazky vědeckých studií (www.marymediatrix.com) třetí se záhy objeví. Studie k roli Mariině v dějinách spásy se objevují i na jiných místech, jako na Teologické fakultě v Luganu.

K-N: V čem vidíte přednosti takové definice?

CALKINS: Jestliže souhlasí, že Marii musí být přiznána mimořádná role ve vykoupení, musíme ji uznat, oslavovat a čerpat z ní užitek. První čtyři mariánská dogmata (božské mateřství, trvalé panenství, neposkvrněné početí a nanebevzetí) mají co do činění s její osobou. Nyní, myslím, je na čase podtrhnout její roli a její lidské působení: její roli Prostřednice, jejíž jedinečné prostřednictví vychází zcela z ní samé (srov. LG 60), její roli jako Pomocnice (po Kristu a Duchu Svátém), která nikdy nepřestává se zastávat svých dětí, dokud poslední z nich se nedostane do nebe (srov. LG 62). Čím více o této roli rozjímáme, tím více můžeme být obohaceni. Věřím, že již samotné vyjasnění katolické nauky by přineslo netušíitelné přednosti.

*Podle Kath-net
28. 10. 2002*

Když Bůh píše na křivých linkách

Vidění a mariánská zjevení v současné Církvi
z pohledu novozákonního teologa

Nejsou to nějací „choulostivi křesťané“, kteří se nadchnou pro zjevení Matky Boží v Medžugorje, Marpingen nebo Sievernich. Naopak. Čím více se od nich Církve distancuje, čím větší je napětí mezi „levými“ a „pravými“, mezi tradicionalisty a osvícenými, tím více je tato skupina zatlačována doprava. A jako by jim sloužilo ke cti zabývat se těmito věcmi jinak než s racionalistickou skepsí a kritikou. To, že jsou odstrkování, jim vůbec nevadí. Dříve tomu ovšem bylo úplně jinak. Již Nový zákon nejen že oplývá zprávami o zjeveních, ale tato zjevení jsou pro křesťanství přímo podstatná. Nejsou to jen Ježíš a andělé, kdo se zjevují. Ve Skutcích apoštolů se zjevuje sv. Pavlu bezejmenný Makedoňan, který ho volá k misiím do Evropy.

Je řada zjevení z poapoštolské doby, kterým se přikládala velká vážnost. I dějiny církevního středověku jsou plné zjevení. Svátá Brigita Švédská přijala ve zjevení řeč napomínající papeže, biskupy a císaře, kterou pak zveřejnila. V kláštorech dominikánů ve 14. a 15. století patří zjevení ke každodennímu životu. Nebyla to ovšem závazná zjevení a je možno konstatovat, že oblíbenost těch, kteří měli zjevení, v průběhu staletí stále klesala. Jestliže první zjevení byla kanonická a těšila se velké vážnosti, vykazují zobrazení pozdějších zjevení ve votivních kaplích na poutních místech podstatně menší okruh příjemců. A kritika pověrčivosti v době baroka značně přispěla k tomu, že tyto události kulturně ztrácely na významu. Projevuje se to také ve stylu uměleckých zobrazení. Můžeme konstatovat, že novodobá kritika pověrčivosti má svůj původ v katolickém baroku a slouží neodvratně a rozumně zdůvodnitelně církevní nadvládě. Mnoho katedrál vděčí za svůj vznik marián-

ským zjevením, která mohla nábožensky zdůvodnit jejich stavbu a nákladnost a stala se oficiálními legendami o jejich založení. Tak biskup Altfried z Hildesheimu viděl roku 852 úplný nárys nového dómu nejdříve ve zjevení. To jistě není k smíchu, vždyť ve 4. knize Mojžíšově 24,6 viděl nejdříve Mojžíš celý chrám na hoře (srov. Žid 8,5).

Kritika zjevení – dědictví barokní doby

Když zjevení v barokní době ztrácela na vážnosti, nebyl to důsledek náboženské kritiky těch, kteří stáli mimo, nýbrž byl to výraz vnitrokotolické orientace směrem k rozumu a jeho možnostem. I dnes je tomu tak, že existují napětí mezi rozumně a rozumově založeným církevním vedením a „přízemní“ zbožností jakožto základem zjevení.

Že zjevení mohou aspirovat na jakýsi „prorocký úřad“ mimo církevní struktury, je sice určité nebezpečí, ale to by neměla být ta hlavní starost. Prorocky se přece mohou vyjadřovat nejen básníci, nýbrž také vizionáři. Vedle oficiálních struktur vždy existovaly a budou existovat charisma-

tické fenomény bez úřadu. Je třeba se nad tím zamyslet. Na jedné straně jsou zde až přehnaně kritičtí profesori teologie a bojácní biskupové a na druhé straně velmi angažovaní a radostně věřící laici. Ti jedni jsou ochotni 90 % této jejich zbožnosti prostě prohlásit za pomatenost a požadují, aby se původ těchto zjevení dokazoval kus po kuse, i když je to sporné, zda je možné toto uspokojivě dokazovat. Ti druzí lpí na tom celým svým srdcem a ve velkých zástupech putují na místa zjevení. Poukazují přitom na to, že tato místa vykazují nebyvalé množství obrácení.

Připomeňme si tu nové zřetely a stará kritéria. Celá věc má i svůj nábožensko – historický význam. Je třeba předeslat: úkolem církevního vedení by nemělo být takové věci za každou cenu potlačovat, nýbrž věřící lid pomoci těchto jevů smysluplně vést. Jedná se o lidi, kteří svou víru definují skrze mariánská zjevení a uskutečňují prostřednictvím poutí. Proč se na ně proto ukazuje prstem?

Podobně ustrašený je také přístup k exorcismům, i když i tyto mají v Novém zákoně velkou zá-

vážnost. Je na místě si uvědomit, že zjevení v Kristu má tři stupně. Absolutní a nejvyšší je zjevení v osobě samotného Krista. To je jako „snímek“ samotného Boha. Druhý stupeň je Písmo Starého a Nového zákona. To je svědecktím zjevení, které k němu má a musí vést. Třetí skupinou jsou četná zjevení v průběhu církevních dějin, která nejsou závazná, ale často velice prospěšná. Předmětem sporu je, zda jsou prospěšná a do jaké míry mohou být prospěšná. Některá kritéria jsou známá již dávno. Na první místě stojí, zda je zjevení „v souladu s celkem“, tedy s celým životem vizionáře. Dále se musíme ptát, k čemu směřuje vizionářská zkušenost.

Jaké hodnoty vystupují především do popředí? Vedou ke strachu, skepsi a izolaci? Neslouží k sebezprosažení domnělé velikosti vizionáře? Vedou v Církvi ke smíření nebo k rozdvojení? A co musí vést k trvalosti, je především vnitřní cíl těchto událostí. S tím souvisí pravidla, jimiž by se měla „zevnitř“ řídit zbožnost vizionářů: křesťané nemohou zaměřit svou víru pouze na jeden bod nebo na jednu okrajovou, tedy nikoliv ústřední událost. Bezpodmínečně je třeba zabránit, aby jím byla určena převážná část křesťanské zbožnosti. V případě, že věci se vymykají z běžných kolejí, je účinným prostředkem napojení na tradiční formy katolické zbožnosti, jako je římská liturgie, pouti a pobožnosti. Čím více se tyto věci zanedbávají, tím spíše mají zbožná hnutí špatný konec. Čím více se tyto věci zanedbávají, tím více si zbožná hnutí připravují svůj zánik. Bez lásky nemůže existovat žádná duchovní pluralita. Nemohu se zbavit dojmu, že ti věřící, kteří svou víru opírají o to podstatné, cítí se v důsledku nedostatku kněží zanedbávání, a přece by tak rádi chtěli být dobrými a zbožnými katolíky.

Otázky a potřeby těchto lidí se neliší od otázek mnoha jiných upřímně hledajících. A tak zůstá-

NÁVŠTĚVA prof. ThDr. IVANA POJAVNIKA

Ve dnech 8. – 14. října navštívil naši vlast prof. ThDr. Ivan Pojavnik jako zástupce Dona Stefana Gobbiho a předsedal zde devíti večerádlům Mariánského kněžského hnutí v Brně, Českých Budějovicích, Praze, Olomouci, Hradci Králové a Ostravě. Na našem snímku je prof. Pojavnik s oběma tlumočníky na schůzce s kněžími MKH v Brně. Jednu z jeho přednášek přineseme v příštím čísle „SVĚTLA“ jako zvláštní přílohu.

vá trvalou pravdou: Cesta k integraci všech, i těch, kterým hrozí, že vybočí stranou, vede přes láskyplnou pastorační péči. Jako nová hlediska by snad mohla platit tato:

1. „Silní“ a „slabí“

Již apoštol Pavel rozlišoval mezi tzv. silnými a slabými. „Silnými“ rozuměl ty, kteří se dávají vést spíše rozumem a mohou řídit Církev. Slabými rozumí ty, kteří žijí mezi náboženskými úzkostmi a nadějemi. Orientují se na zbožné obyčeje, příkazy a zákazy. Jejich křesťanství je více emocionální. Řešení, které Pavel navrhuje, je obdivuhodné: Vyzývá „silné“, aby měli ohled na „slabé“. On sám se pokládá za „silného“, ale vidí nebezpečí, že „slabí“ budou vytlačeni na okraj. V této souvislosti nazývá Církev „Kristovým tělem“. Nejen pro svou současnost. Už v Pavlově době existovala náboženská „nesoučasnost“. Jedni jako by byli otočeni zpět a druhí měli jasno. Z toho pohledu rozhodující otázkou není „pravost“ zjevení (o případech podvodu zde nemůže být řeči), ale důležitější je sepětí obou těchto skupin v Církvi. Je to přece především otázka církevní jednoty, tedy zcela vnitřní katolická otázka. Zprávy o zjeveních a otázky, které z toho vyplývají, se netýkají jen Boha a duše vizionáře, nýbrž stejnou měrou i jejich role uprostřed Božího lidu, jeho Církve. Nová hnutí vznikají v Církvi vždy zdola. Potřebují korekturu ze vzájemnosti. Někdy jsou „slabí“ natolik silní, že vytlačují silné. Někdy jsou silní zmatení a cítí se nejistí kvůli zanicenosti slabých, až v nich vzniká přání je potlačit. Ty zbožné skupiny mají možná někdy divný umělecký vkus a připomínají „umění“ votivních tabulek. Jenže na těchto tabulkách je podstatně důležitější ono „co“ než ono „jak“. To je zdravý náboženský realismus. Nádech naviviny nakonec ztěžuje „intelektuálům“ porozumění.

K tomu ještě přistupuje okolnost, že teolog v takových případech má strach vyslovit porozumění, aby snad nebyl ke své škodě připočten k oněm slabým. Pavel se dokázal zasadit za slabé, aniž by tím utrpěl nějakou škodu. Tento rozdíl poukazuje na to, že řešení napětí mezi událostmi zjevení „zdola“ a rozumnějším církevním vedením je úkolem autority,

2. Jaký je z toho užitek

Je třeba se také konečně ptát, a to zcela ve smyslu Pavlova modelu, čím může přispět zbožnost ze zjevení Církvi jako celku. Nelze hned odsuzovat, když někdo chce přijít s novým silným podnětem. Rozhodující je, kdo a jak na něho odpoví. V době, kdy tak kvete esoterika a mnoho absurdních cest a hledáme křesťany jako mystiky budoucnosti, nelze tyto formy mystiky, jakými jsou zjevení, odbývat jednoduše paušální kritikou.

Pro znalce Nového zákona je udivující, jak silně je právě tato zbožnost ze zjevení spojena s obráceními, vyznáváním vin a očekáváním blízkého konce. Vždyť právě tyto věci stály na samém počátku křesťanství už u Jana Křtitele a Ježíše, a to právě v této souvislosti. A přitom vizionáři a ti, kteří jim naslouchají, jistě nečerpají podněty z kritického studia Nového zákona a nenapodobují dávné události. A přitom jistě ne náhodou se dostávají stejné výsledky. Proto by současná zjevení a zbožnost, která z nich vyplývá, neměly být tak přísně a zásadně odlišovány od prvotního křesťanství, nýbrž mělo by se přistoupit k jejich interpretaci. Asi se opravdu nejedná o něco podstatně rozdílného. Tím nemá být automaticky ospravedlněn každý jednotlivý případ. Ti lidé však dělají to, co my všichni jako křesťané máme dělat: modlí se a doufají ve vyslyšení. Není třeba kritizovat, že se tu otevírá nebe v lidských dějinách. V Bibli se to děje docela často.

Poselství Královny míru

Drahe děti!

Volám vás i dnes k modlitbě. Děti moje, věřte, že prostou modlitbou se mohou konat zázraky. Svou modlitbou otvírejte svá srdce Bohu, On koná zázraky ve vašem životě. Vaše srdce, vidíc plody, se naplní radostí a vděčností Bohu za všechno, co koná ve vašem životě a skrze vás i druhým. Modlete se a věřte, děti moje, Bůh vám dává milosti, a vy je nevidíte. Modlete se a uvidíte je. Váš den ať je naplněn modlitbou a díkůvzdáním za vše, co Bůh vám dává. Děkuji vám, že jste přijali mou výzvu!

Medžugorje, 25. 10. 2002

Tyto události odpovídají epifaniím, výjevům, kdy božství zasahuje, jak je tomu v biblickém náboženství. A protože základní konstelace vztahu Bůh – člověk se koperníkovským obratem nijak nezměnila, není tu žádný důvod prohlásit „události typu zjevení“ v důsledku „moderních přírodních věd“ za odbytou záležitost. Také ve zjeveních Bible a tradice dostávají vizionáři své úkoly.

3. Neblahé rozlišování na „nemocné“ a „zdravé“

Rozlišovat vizionáře a jejich stoupence na „zdravé“ a „nezdravé“ by mělo skončit. V době, kdy medicína dospěla k poznání, že „zdravý“ je pouze ten, kdo nebyl dostatečně vyšetřen, a nemocný je ten, kdo musí trpět tím, co má, tato hranice mizí. Můžeme to demonstrovat na příkladu Marie Magdalské. Ona jistě byla psychicky „náchylná“ a každopádně „nápadná“: Pán z ní musel vyhnat sedm zlých duchů. A přece postavil svědectví o svém zmrtnýchvstání právě na ní. I Ježíš měl mnoho vidění zlých duchů, jedno trvalo šest týdnů a jednou viděl ďábla padat jako blesk z nebe. Co bychom dnes řekli o člověku, který by nám něco podobného o sobě vypravoval? Naše „dělení“ nám pranic nepomohou.

I Pavel trpěl „satanovými ostny“, jak to pojmenoval. A je známo, jak se teologové vysmívali touze Ignáce Antiochijského po mučednické smrti. Pavel a mnozí jiní, kterým duševní a tě-

lesné utrpení nebylo cizí, chápaní je jako tabulku, na kterou píše Bůh: často se jedná o pokřivené linky, ale Bůh umí psát právě na nich.

4. Přirozené a nadpřirozené ?

Konečně mělo by se zapomenout v této oblasti na rozlišování na „přirozené“ a „nadpřirozené“. Jak uplatnit takové rozlišování na poli, kde se nejedná o důkazy, nýbrž o soulad celku a o impuls pro Církev? V případě zjevení je opravdu sporné, zda rozlišování mezi přirozeným a nadpřirozeným je užitečné. Je třeba se vzdát modelu, podle kterého nadpřirozené, a tedy hodné víry je to, co nelze přirozeně vysvětlit. Spíše by se vyplatilo počítat s tím, že nebeský a lidský podíl se tu vzájemně podporují. Tedy asi takto: čím více náboženská zkušenost podněcuje lidské síly, tím intenzivněji se podílí i nebe. Božské a lidské je zde příliš vnitřně provázáno. Ale ukončeme již toto rozlišování teologa. Rozhodující je, aby se na touhu po tom, co je svaté, tj. intenzita modlitby, zpovědi a ochota k utrpení, přestalo nahlížet jako na nějakou „temnou stránku“ Církve, ale začalo se respektovat a ctít tyto „slabé“ i tehdy, když sami máme daleko k jejich mentalitě. Jejich dojímavé umění totiž ukazuje, že proti dokonalému aranžmá moderních teologů mají něco z oné iritující víry dětí, které Ježíš bez váhání blahoslaví, neboť jim jde zcela a úplně právě o Ježíše.

(Die Tagespost)

Skutečná tvář otce Pia (46)

A ty, Jene, ty také spíš? Ty jsi slyšel tlukot mého Srdce, a přece jsi nemohl se mnou bdít v tuto hodinu? Vstaňte, pojďme, už není čas na spánek. Nepřítel je blízko. Hle, nastala hodina a moc temnot. Pojďme! Jdu vstříc smrti z vlastní vůle. Jidáš spěchá, aby mě vydal, a já mu jdu v ústřety. Nebudu překážet splnění proroctví. Nadešla moje hodina. Je to hodina nekonečného milosrdenství.

Již je slyšet kroky, zapálené pochodně naplňují zahradu červeným a purpurovým světlem. Ježíš kráčí neohroženě a klidně vstříc a učedníci ho následují.

„Ó můj Ježíši, dej mi svou sílu, když moje ubohá přirozenost se vzpírá před utrpením, které jí hrozí, abych mohl s láskou přijmout neštěstí a trápení svého života jako vyhnanec. Vší silou se spojuji s Tvými zásluhami a s Tvým utrpením, s Tvým smírem, s Tvými slzami, aby mi bylo dopřáno spolu s Tebou pracovat na díle spásy, abych měl sílu vyhýbat se hříchu, jediné příčině Tvé agónie, Tvého krvavého potu a Tvé smrti.“

Znič ve mně všechno, co se Ti nelíbí, ohněm své svaté lásky vypal v mém srdci znamení svého utrpení. Obejmi mě tak silným a sladkým objetím, abych Tě nikdy nenechal samotného v Tvém ukrutném trápení.

Prosím Tě jen o jedno – spočinutí na Tvém Srdci. Mám jen jedno přání: mít účast na tom, co jsi vytrpěl v této zahradě. Kéž se má duše napojí Tvou Krví, kéž se nasytí chlebem Tvého utrpení! Amen!“

* * *

Po tomto rozjímání se každé jiné slovo zdá přízemní. Rozpoznáváme v něm nepochybně základní motivy velké františkánské tradice, která soustřeďuje všechny lidské síly k službě Králi a která je natolik pokorná, aby nepohrdala citovým hnutím.

Ale je zde ještě něco více. Ten text je jakoby z jednoho kvádru, bez jediné trhliny a má hodnotu vyznání. Ta slova, která sahají až k nehlubším skrytým kořenům, krvácejí. Jak daleko jsme se tu vzdálili od laciných zbožných rozjímání! Člověk, který psal tyto řádky bolestivou rukou, již zřejmě proraženou, ukazuje nám sotva útržek onoho vroucího rozhovoru, který probíhal mlčky v hlubinách duše. Je to jako neovládnutý přeliv, který se prozrazuje tím, že přetekl přes hráz pro svou přemíru. Takový je totiž dvojitý význam slova *tradere* v slavném vymezení, jaké je posláni apoštola: *contemplata aliis tradere*. Apoštolát se vždy pojí s určitým druhem „zrady“ v tom smyslu, jak se běžně vyjadřujeme, když o někom říkáme: „On se prozradil.“ Apoštol nemá právo ani na to, aby měl tajemství své vlastní duše!

Takový je otec Pio, tak se „prozrazuje“ on, jenž má podíl na svaté agónii Krista Pána, který z lásky k nám zemřel. Vysvěcen sám ze sebe, zbavený všeho a ode všeho osvobozený, chudý ve všem, co není Bůh, přebývá v atmosféře, kde náš egoismus, náš otupělý zrak nemají pro sebe žádné podmínky, kde nám chybí vzduch, abychom mohli dýchat. Není nic divného, že je tak obtížné mu porozumět. Lidé soudí sami podle sebe.

A i když je nám tak příliš blízký v čase i v prostoru, přesto nejsme schopni v houštině legend a pomluv rozpoznat rysy jeho tváře. Jen neodpovědnost a zlá vůle mohou způsobit, že i při osobním setkání s ním zůstává nepoznána přítomnost Toho, který mu po padesát let říká, aby setrval přibitý na Jeho kříži. Padre Pio nemá jiné ambice: Kristus je celým jeho životem, Kristus je pro něho vším. Jedinou jeho touhou, která ho doslova stravuje, je Boží království v duších. Jeho stigmata, jeho charismata, jeho zá-

zraky mají jen jeden jediný cíl. Kdo na to třeba jen na chvíli zapomíná, znehodnocuje tvář otce Pia.

Proto právě Zlý, ten zákeřný karikaturista, se pokouší všemi způsoby zesměšnit apoštola ze San Giovanni Rotonda a učinit ho podezřelým. Apokryfní literatura na toto téma, která je mezi lidmi, jako slavná kniha „Proroctví otce Pia“, známá v Bavorsku a přeložená do šesti jazyků, vytváří kolem něho kouřovou clonu. Halasná reklama, opírající se o nápadné fenomény, zakrývá jednu věc: to, čím chce P. Pio být a čím skutečně je: **knězem, který se modlí** a který se nachází v této modlitbě – ona je pro něho životem ve spojení s Kristem, silou a milostí vykonávat co nejdokonaleji kněžské povolání. Středem San Giovanni Rotonda je oltář a zpovědnice. Kristus přináší obět a Kristus proraženými dlaněmi otce Pia uděluje rozhrěšení. Jako Jan Křtitel touží ten pokorný sluha jen po jednom: zmenšovat se, aby skrze něho Kristus „rostl“.

* * *

Naše kniha, která se snaží odhalit pravdu a je pouze hrstkou svědectví a odhalení, by byla neúplná, kdyby pominula druhý předmět lásky otce Pia, Tu, která v sobě obsahuje jen Boha, je Boží „ozvěnou“: Neposkvrněná.

Padre Pio dobře ví, co dělá, když posílá, a někdy drsně, k Madoně delle Grazie ty, kteří zažili jeho zázraky. Copak neprocházejí všechny milosti jasnými rukama Matky Boží Milostivé? Kromě textu, o kterém byla výše řeč, přechovával jeden z mnichů s velkou úctou zápisky otce Pia „*Maria Immaculata*“.

Jaká z nich vyzáruje překypující a něžná láska a radost! Jak drahocenná směs vroucích slov – „Propast lásky a čistoty“, „Nesrovnatelné Dílo Stvořitele“, „Pokladnice Božích tajemství“, „Nevěsta oděná světlem“, „Nejkrásnější Holubice“.

„Neposkvrněné Početí je prvním krokem na cestě naší spásy...“

„Jako paprsky světla, tak Ona tryská z Boží mysli. Svítí nade vším stvořením jako hvězda jitřní.“

Všechno, co se děje, se obrací k Ni, veškerá milost prochází skrze Ni.

Ona jediná je schopna pojmout nesmírnost lásky, která plyne z Božího Srdce. Ona jediná mu může dát důstojnou odpověď. „A nakonec výkřik z hloubi srdce, který dojmá neskonale prostotou:“

„Matko nejsladší, učiň, abych Ho miloval! Vlij do mé duše lásku, která plane ve Tvé duši! ...“

Očisti mé srdce, abych uměl milovat svého Boha a Stvořitele!

Očisti moje tělo, abych se pro Něho stal živým svatostánkem!“

Duše stravovaná Božím ohněm je tajemstvím jednoty. Všechno v ní tihne k jediné lásce. Padre Pio? To Kristus v něm prodlužuje dílo svého vykoupení a činí tak skrze Tu, která Jej ustavičně rodí v lidských srdcích ... Pod jednou podmínkou: **DUŠE S TÍM MUSÍ SAMO USTAVIT SVOU PŘIPRAVENOST SLOVEM: ANO.**

* * *

Takový je nečekaný závěr mé cesty do San Giovanni Rotonda i této knížky, která je jejím svědectvím. Nikdy nevíme, kam nás může zavést vlak, který jsme si náhodou vybrali, abychom utekli z římských veder. A nikdy neprohlédneme záhady nám nepřístupné hry pastí a háčeků, na nás nastražených!

„Tutto è scherzo d'amore,“ všechno je hra lásky – říká otec Pio.

V den svátku Panny Marie Lurdské 11. února 1955.

(Pokračování příště)

EDITORIAL - pokračování ze str. 2

člověka uspokojovat proti Božímú záměru svým zvráceným způsobem, který se přímo přiči lidské přirozenosti.

O toto konstatování můžeme opřít prognózu, co činí člověka nejvíce a nejsnáze přístupným nebezpečnému vlivu zlého ducha. Jeho vlivu jsou nejsnáze vystaveni především ti jedinci, kteří trpí a strádají v důsledku trvalého neuspokojení nejzákladnějších duševních lidských potřeb, jako je potřeba být přijímán, milován, žít v bezpečí a prožívat radost z lidských vztahů. Tyto elementární lidské potřeby musí být uspokojovány od samého počátku lidské existence, tedy doslova od početí člověka. Pro zajištění přirozených podmínek a prostředí pro jejich uspokojení stvořil Bůh ideální prostředí, kterému poželal, a tím je lidská rodina. Rodiče jsou povoláni, aby spolupracovali s Bohem Stvořitelem nejen při předání fyzického života, ale také na úplném předávání lidství jako takového, což představuje dlouhodobý proces soustavné, bezpečné a odpovědné výchovy, ve které nejpodstatnější je to, co lidský potomek prožívá v prostředí teplých a bezpečných mezilidských vztahů. Zajištění trvalosti rodiny, tohoto nejpřirozenějšího a nenahraditelného prostředí, patří tedy k nezbytným podmínkám zachování „lidské tváře“ na této zemi.

Na duchovní zranitelnost, která vzniká v důsledku neuspokojení duševních potřeb a kterou bychom mohli právem přirovnat ke „ztrátě imunity“, pak navazuje nebezpečí „infekce“, která vstupuje do lidského srdce především dvojí cestou: cestou špatného příkladu z prostředí a společnosti, kde jedinec žije, ale stejně tak i cestou fiktivního příkladu, vytvořeného lživě a prohnane v imaginárním světě iluzí, obrazů a her, které na člověka útočí prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Není nic nebezpečnějšího pro lidskou duši, než když se předmětem jejího obdivu stane oblíbený „hrdina“, jehož jednání obsahuje prvky zla. Tímto hrdinou může být stejně dobře kreslená postavice, aktér televizního seriálu, skutečný zločinec z černé kroniky či zkažení členové skupiny vrstevníků. Čím jsou nadanější a schopnější, tím jsou nebezpečnější. Hůře než svěřenou hřivnu „zakopat“, je obchodovat s ní na „černém trhu“ zla.

Jestliže umožňujeme, aby dítě či mladý člověk byli vystaveni působení a vlivu obrazů zla, nestane se tím vůči zlu imunní, nýbrž nanejvýš otrlý. Místo abychom zavírali oči před zlem, aby do nás nevstoupilo, raději je přivíráme nad zlem, abychom se prostě zbavili odpovědnosti. Ale tím zlu jen umožňujeme, aby se bez překážek šířilo a zdomácnělo, zevšeobecnělo do té míry, že je nakonec i společensky uzákoněno. Mezi bezohlednou zločinností jednotlivců či mafií a eufémiemi přikrývaným barbarstvím celých národů je přímá souvislost, a tou je otevřenost pro ďáblu inspiraci. Míra zla se neměří podle toho, jak se jím my sami „cítíme“ bezprostředně ohroženi. Zlo je zlem proto, že nás vede pryč od Boha, a dokonce proti Bohu, tedy od zdroje všeho dobra a proti dobru. Je naší povinností se před ním bránit, a to i za cenu výtek, že se zavíráme v „ghetu“ a „kruhových hradbách“. Čím nebezpečněji se zlo vymklo kontrole, tím více musíme kontrolovat sami sebe i všechno to, co si vypouštíme do svých domovů a do srdcí svých dětí. Běda tomu, kdo by pohoršil jedno z těch nejmenších!

Liturgická čtení

Neděle 17. 11. - 33. neděle v mezidobí

1. čt.: Př 31,10-13.19-20.30-31

Ž 128(127),1-2.3.4-5

Odp.: 1a (*Blaze každému, kdo se bojí Hospodina.*)

2. čt.: 1 Sol 5,1-6

Ev.: Mt 25,14-30

Pondělí 18. 11. - nez. pam. Posvěcení římských bazilik sv. apoštolů Petra a Pavla

1. čt.: Sk 28,11-16.30-31

Ž 98(97),1.2-3ab.3c-4.5-6

Odp.: srov. 2 (*Hospodin zjevil svou spásu před zraky pohanů.*)

Ev.: Mt 14,22-33

Úterý 19. 11. - ferie

1. čt.: Zj 3,1-6.14-22

Ž 15(14),2-3ab.3cd-4ab.5

Odp.: Zj 3,21 (*Kdo zvítězí, toho vezmu k sobě na svůj trůn.*)

Ev.: Lk 19,1-10

Středa 20. 11. - ferie

1. čt.: Zj 4,1-11

Ž 150,1-2.3-4.5-6

Odp.: Zj 4,8b (*Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh vševládny. Nebo: Aleluja.*)

Ev.: Lk 19,11-28

Čtvrtek 21. 11. - památka Zasvěcení P. Marie v Jeruzalémě

1. čt.: Zj 5,1-10

Ž 149,1-2.3-4.5-6a+9b

Odp.: srov. Zj 5,10 (*Vytvořil jsi z nás našemu Bohu království a kněze. Nebo: Aleluja.*)

Ev.: Lk 19,41-44

Pátek 22. 11. - památka sv. Cecílie

1. čt.: Zj 10,8-11

Ž 119(118),14.24.72.103.111.131

Odp.: 103a (*Jak sladké jsou na mém patru tvé výroky, Hospodine!*)

Ev.: Lk 19,45-48

Sobota 23. 11. - nez. pam. sv. Klementa I. nebo sv. Kolumbána nebo sob. pam. P. Marie

1. čt.: Zj 11,4-12

Ž 144(143),1.2.9-10

Odp.: 1a (*Veleben buď Hospodin, má Skála.*)

Ev.: Lk 20,27-40

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE 17.11.	PO 18.11.	ÚT 19.11.	ST 20.11.	ČT 21.11.	PÁ 22.11.	SO 23.11.
Antifona	812	826	841	857	1653	1708	905
Žalm	783	783	783	783	783	786	786
Ranní chvály:							
Hymnus	812	1593	842	857	1653	1709	905
Antifony	813	828	843	858	874	890	906
Žalmy	813	828	843	858	874	890	906
Kr. čtení a zpěv	816	831	847	861	1654	1710	908
Antifona k Zach. kantiku	726	1593	847	861	1595	1596	909
Prosby	817	831	847	861	1655	1711	909
Záv. modlitba	726	1594	847	862	1595	1596	1597
Modlitba během dne:							
Hymnus	817	832	848	862	879	895	910
Antifony	818	833	848	863	879	895	910
Žalmy	818	833	849	863	879	895	911
Krátké čtení	820	835	851	865	882	898	913
Záv. modlitba	726	835	851	865	882	898	913
Nešpory:							
Hymnus	807	821	1594	852	867	1648	1714
Antifony	808	822	838	853	868	884	900
Žalmy	808	823	838	853	868	884	901
Kr. čtení a zpěv	810	825	840	856	871	1663	1717
Ant. ke kant. P. M.	726	726	1594	856	871	1595	1596
Prosby	811	826	841	856	872	1664	1718
Záv. modlitba	726	726	1594	857	872	1595	1596
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260

Matice cyrilometodějská s. r. o. nabízí z jiných nakladatelství

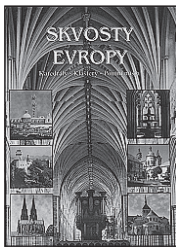
Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24,
771 11 Olomouc 1; e-mail: knihy@maticecm.cz,
tel.: 585 500 431, fax: 585 222 803

SKVOSTY EVROPY

(Katedrály - Kláštery - Poutní místa)

Čtenáři se v této dárkové publikaci nabízejí přehled západoevropských architektonických skvostů od raného středověku přes vrcholnou romantiku a gotiku až po pitoreskní iberské stavební umění. Na více než 800 velkoplošných fotografií a kreseb a další převážně barevná vyobrazení otevírají dosud nevídané panoráma křesťanské víry slovem i obrazem. Uspořádáno podle jednotlivých zemí i podle abecedního pořádku.

*Karmelitánské nakladatelství,
váz., 242x324 mm, 544 stran, 990 Kč*

David Torkington:

NEZTRÁCET NADĚJI

Sbírka příběhů a historek, které přinášejí různá poznání a které Torkingtona silně oslovily. Díky jim se čtenář spolu s autorem knížky může podívat na duchovní život poněkud jinak než tradičním způsobem.

*Karmelitánské nakladatelství,
brož., 114x180 mm, 92 stran, 85 Kč*

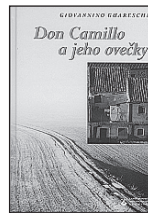

Giovannino Guareschi:

DON CAMILLO A JEHO OVEČKY

V Pádské nížině, zemi horkokrevných, prchlivých a nepředvídatelných lidí, leží malé městečko, v němž Peppone vede v poválečných letech svou vlastní soukromou válku s donem Camillem. Jejich strategie se sice zakládají na opačných politických postojích, ale ani jeden z nich se nevyhýbá ranám, dobrodružstvím, odvetám, drobným schválnostem a kanadským žertíkům.

*Karmelitánské nakladatelství,
váz., A5, 266 stran, 239 Kč*

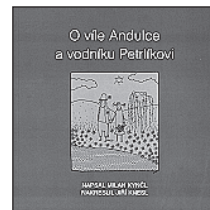

Milan Kynčl - Jiří Knesl:

O VÍLE ANDULCE A VODNÍKU PETRLÍKOVI

Soubor 25 pohádek z Vysočiny, které byly čteny na Radiu Proglas. Text je doplněn čer- nobílými ilustracemi J. Knesla.

*Jiří Brauner - Kartuziánské nakladatelství Brno,
brož., 200x200 mm, 108 stran, 109 Kč*

Uvnitř tohoto čísla najdete vánoční nabídku knih z našeho nakladatelství s 15% slevou.

**Upozorňujeme naše čtenáře,
že informace o předplatném Světla na rok 2003
jsme uveřejnili v čísle 42.**

779 00 Olomouc 9
706 43/02
P.P.

TISK

771 11 Olomouc 1
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.

SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává Matice cyrilometodějská v Olomouci. Číslo 42, 54/98 ord. Církve schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou budy v oblasti víry a mravů. Neznamená to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@maticecm.cz; <http://www.maticecm.cz>; knihy@maticecm.cz). Registrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vinohradnícka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042137/741 83 83; podávane novinových zásielok povolené SF, s. p. ZSRF Bratislava, č.j. 3335-OPC zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevy- jádřila (jako Litmanova, Medzugasorje aj.), se podřizujeme konečnému usudku církve. Nevyžadane nezveřejněné příspěvky nevracime.